

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyitásterben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár-
kedvezmény.

A t. olvasóközönséghez.

Sátoralja-Ujhely, febr. 25.

Önérettel vegyes elfogódottsággal hajtjuk meg ma zászlónkat Zemplénvármegye t. közönsége előtt.

Önérettünket tiszta ambíciók sarkalják, elfogódottakká a vállalt hivatás nagyszerűsége tesz.

A mai napon, mikor Zemplénvármegye legrégebbi hírlapja, mely a hivatalos jelleget elhagyta, a harminchárom éven át kitartó és tisztességes munkával vezetett Zemplénnek szerkesztését átvesszük, minden szavunkat, minden meggyőződésünket ünnepléses áhitattal írjuk le.

Teljes nagyságában átérezzük azt a hivatást, amely e lap szerkesztésével reánk vár. Teljes erőnkkel akarunk e hivatáshoz méltókká lenni.

Azt a zászlót, a melyet derék elődünk az irodalmi és társadalmi kereteken belül a *magyarság* érdekében tizenöt esztendőn át oly lelkesen lobogtatva, nekünk szepőlőten tisztaságban adott át, erős kézzel ragadjuk meg annál is inkább, mert a mai naptól kezdve e lapot a *politikai* térre is elvisszük. Ott a hivatás érzetét erősebb hullámok is csapkodják, meg kell hát védenünk itt is ezt a zászlót.

És hogy e kötelességünket minél hűbben gyakorolhassuk:

Lapunk iránya független lesz minden párttól. Nem egyik vagy másik pártnak, hanem az *egész*

vármegyének hazafias gondolkodását akarjuk tolmácsolni.

Szabadelvű szellemű, erősen magyar érzésű, *osztályérdeket* nem ismerő, a *felekezetiességet* üldöző újság lesz az új Zemplén.

A *gazdaközönség* érdekeit, a nemzeti *ipart* és tisztas *kereskedelmet* egyaránt védelmezni akarjuk, ellenőrizve hogy e gazdasági érdekek együttes működésével a vármegye közgazdasági politikája sohase tévedjen a káros egyoldalúság terére.

A *megyei és városi közigazgatás* egészséges fejlesztését kívánjuk, üldözve minden visszaélést, egyenlő kritikával tekintve úgy felfelé, mint lefelé. Éber szemmel akarunk örködni azon, hogy a szegényebb néposztály érdekei is sehol, soha jogtalan sérelmet ne szenvedhessenek.

Minden rovatunk, a lap minden legkisebb tere a közönség érdekeit fogja szolgálni.

Tanügyünk kulturális fontosságát, a *művészetek, színház és zene* nagyszemélyű nemzeti hivatását, itt az ország egyik határszéli vármegyében, kitűnő munkatársaink lelkes gárdája fogja felkarolni.

Irodalmi rovatunk marad a Zemplén régi szép színvonalán, amelynek vezetését e lap volt kitűnő szerkesztője, mint belső dolgozó-társunk továbbra is kezében tartja.

Hírszolgálatunk pontosságáról a Zemplén tudósítói a vármegye minden legkisebb helyéről is gondoskodnak.

Mielőtt tovább menénk (nem a laptól, csak a mai nevezetes forduló ponttól) engedje meg a t. olvasó, hogy még egy réám hárukt kötelességet teljesítsek, hogy t. i. a „Zemplén“ 32 éves, pályafutásának mogyoróhéjba szorítottkülső történetét ebbe a 2149. számba bemódothassam.

Néhai való *Boruth* Elemér (családi néven Steiger Alajos, isten nyugtassa!) harmincegy évvel ezelőtt, vagyis 1870. január 4-én, adta ki az ő hírlapjának első számát, a „Hegyalja“-t, mely azonban nevét már az 1870. okt. havában „Zemplén“-re változtatta át, hogy — a mint *Boruth* írta — „ez az általánosabb színezetű cím egyszersmind a vármegye *összérdekei* felölélésének előleges biztosítékául is szolgáljon.“

Mi *Boruth* Elemértől, az ő lapjának első dátumától (1870. jan. 4.) számítjuk a „Zemplén“ pályafutását, azért írjuk a lap homlokán ma a *harmincharmadik* évfolyamot. A lap homlokán két folyószám van. A kisebb azt jelenti, hogy a szemelött lévő szám magában az évfolyamban hányadik? A nagyobb szám pedig, mely zárójelbe van téve, azt jelenti, hogy az illető szám a lap alapításától számítva hányadik? Így értve a dolgot: most jelenő számaink a *harmincharmadik* ezer második században járnak.

A *Boruth* időszámítása más. *Boruth* szerint azt kellene tartani,

Törvénytésziki rovatunk bő tartalmával a jogászvilág körében nélkülözhetetlen hírszolgálatot akarjuk teljesíteni. *Tisztviselőink* minden érdekét humanitással mérlegelve szívesen védelmezzük jogos álláspontjukat.

Általában a nagyközönség minden rétegének szolgálatában, minden a közügyet és politikát érintő kérdés tárgyalására, megvitatására teljes pártatlansággal nyitjuk meg lapunk hasábjait. De éberem örköve azon, hogy minden kérdésről a sajtó nemes hivatásához illő tárgyilagossággal beszéljünk és a pártok és egyének becsületét soha ne támadjuk. Tárgyilagosság és igazságosság: ez a kettős jelszó irányítsa harcmodorunkat.

És most e hitvallásunk őszinte nyilvánításai után a tisztelettel meghajtott zászlót bátrabban lobogtatva, kérjük Zemplénvármegye közönségét, hogy ezt a zászlót jóakarattal szívesen szemlélje és rokonszenvével nyújtson nekünk erőt, kitartást és bátorságot, hogy a nyilvánosság nagy ítélőszéke előtt mindig büszkén és emelt fővel haladhassunk tövisekkel berakott szép pályánkon.

Hazafias tisztelettel

a „Zemplén“

politikai hírlap szerkesztősége.

Sátoralja-Ujhely, február 25.

Vizsgálat a petíció ügyében. A sátoralja-Ujhelyi képviselőválasztás ellen beadott petíció tárgyában a kir. Kuriáról szombaton érkezett le a vizsgálatot elrendelő végzés a kassai

nunk, hogy a „Zemplén“ már elmúlt *harminchétf* éves.

Tudni kell ugyanis, hogy a *Zempléni hírlapirodalom* kezdete nem a *Boruth* lapja volt. A „Zemplén“ (Hegyalja) előtt 1862. aug. 21-én keletkezett Ujhelyben a „Zemplénmegyei Híradó“, melyből 1864. jún. 3-án a „Zempléni Híradó“ vegyes tartalmú heti lap alakult, hogy „küzdjön a lélekismeret fegyverével és az igazság paizsával nemzeti erőnk fentartásáért, nemzeti vagyónunk gyarapításáért, a közérkölség és műveltség terjesztéséért.“ A „Zempléni Híradó“-t *Forster* Rezső és *Weisz* Mór, később *Fischer* Nátán, 1865/66-ban egy lelkes piarista-tanár, *Zámbo* János (később ev. ref. főgimn. tanár lett Hala-son), az ő távozása után pedig (áthelyezték Kolozsvárra) 1866. aug. 28-án átvette a szerkesztést *Karossa* Endre, az a „lángbuzgalmu férfiú“, kiről, midőn 1870. márc. 25-én elhunyt, mint „városunk és vármegyénk nagy halottjáról“ emlékeztén *Boruth* (Hegyalja 13. sz.) azt is mondja róla egyebek közt, hogy „lapunknak vezére volt.“

Kétségtelenül bizonyos tehát, hogy a „Zempléni Híradó“, mely szerkesztőjének betegeskedése miatt az 1869. év folyamán megszűnt ugyan, mint az óhajtas szárnyain vergődött *eszme* a *Boruth* lapjában és a Híradó munkatársainak lelkes csatlakozása során serdült új életre és él mindmáig meg-

kir. ítélőtáblához. A Tábla a Sátoralja-Ujhelyben foganatosítandó vizsgálat vezetésével *Juhász* Andor táblabíró bizta meg, aki ez ügyben vásárnapon itt járt, hogy a vizsgálat vezetésének formáiról és a szükséges helyiségek ügyében a királyi tvszék elnökével tárgyaljon. A déti vonattal már vissza is utazott Kassára.

A vármegye közgyűléséről.

Sátoralja-Ujhely, február 21.

Az elmúlt kedden reggel 10 órakor kezdődött a februári közgyűlés és eltartott déli 1 óráig. A jegyzői kar kérelmére, minthogy aránylag kevés tárgy volt napirenden, folytatódott a gyűlés délután 3 órától esti 9-ig.

Bár a tárgysorozat számra nézve nem éppen terjedelmes, tartalma eléggé érdekes volt és élénk vitákra adott alkalmat. A néha hevesebb viták dacára is, *Hadik* Béla gróf főispán, közgyűlési elnök, ki pártatlanul biztos kezekkel vezette a tárgyalás menetét, megőrizte mindvégig a gyűlés rendjét és a megyegyűlések vitáinak emelkedettebb nivóját.

A közgyűlésről szóló részletebb tudósításunk a következő.

A délelőtti gyűlés.

Sátoralja-Ujhely, február 18.

Hadik Béla gróf főispán röviden lelkes szavakkal üdvözölvén a t. törvényhatósági bizottság tagjait, megkezdődik a gyűlés a tárgysorozat első pontjával.

(Az Ujhelyi kórház.)

Miklóssy István biz. tag, mint szakküldöttségi elnök, ősmertetvén a Sátoralja-Ujhelyben épített szándékolt törvényhatósági kórház ügyének előkészítését, mely már három esztendeje, hogy foglalkoztatja a vármegye közönségét és a közvéleményt, az állandó

izmosodva, felvirágozva a „Zemplén“-ben.

A mi után buzgón epedez: a „szébb jövő“ legyen osztályrésze! Tisztes múlt jogán diszes jövősd!

A Híradó révén legrégebbi élő munkatársai a „Zemplén“-nek és ma is kimagasló alakjai az irógárdának: *Bajusz* József, *Fejes* István, *Karsa* Ferenc, *Knopfler* Sándor, *Matolai* Etele, *Payzso* Andor és *Zombori* Gedő. (A ki nyolcadiknak ott ült és mint legtermékenyebb munkatárs ott dolgozott a „Zemplén“ Artus kerek íróasztala mellett, V. *Krúzsalyi* Bálint, elszóllított „a legöregebb“ munkatársak sorából az örök keletre!)

A még élő hét „törzsmunkatárs“ legyen sokáig maradandó törzse, disze, a „Zemplén“ irógárdájának.

Boruth Elemérnek, a lap alapítójának főtörökvése az volt, hogy a „Zemplén“-t speciálisan zempléni érdekűvé s ilyképp is „minden gondolkodó, vármegyének szellemi és anyagi mozgalmi iránt melegen érdeklődő minden polgára előtt *nélkülözhetetlenné* tegye.“

A t. vármegye közönsége csakugyan már az 1870. elején tartott közgyűléséből utasította volt „összes szolgabíráit“, hogy a *Boruth* lapját *erkölcsi támogatásban részesítsék*.

Ennek a jóakaratu utasításnak azonban vajmi kevés lehetett az eredménye; mert hiszen pár hónap múltá

TÁRCA.

A „Zemplén“ története.

A „Zemplén“ társadalmi és irodalmi heti lap, Zemplénvármegye közönségének tizenhat év folyásán, a Zemplénvármegyei tanítóegyesületnek pedig három éven át volt hivatalos lapja, ez évi 8-iki számával szerkesztőséget cserélt, beolvasztotta magába a „Zempléni Újság“-ot, letette „hivatalos“ jelzőjét és felvette helyébe máttól kezdődő mivoltjának, lelkületi énjének kifejezésül a „politikai lap“ titulását. — Őszintén kívánom a politikai lappá átalakult „Zemplén“-nek: legyen jóvendője, mint volt múltja is, évek hosszú sorára kiterjedő — és kívánom, hogy öregbedjék ne csak az átvett szép idő, hanem az annak révén vele átevezett közbecsülés tekintetében is!

Mikor az „öreg“, t. i. a „Zemplén“ az 1894. dec. 31-én huszonöt éves múlt, akkor kiadott jubilári alkalmi számában, melyben nem kevesebb, mint *nyolcvan* munkatárs adott egymásnak légyottot, az első negyedik század küszöbét átlépve jellemzően mondotta magáról, hogy őneki a vidéki kétszáz-egynehány lap között csak egy-kettő van *bátyya*, a többi mind *öccse*, a legtöbb pláne *öcsikéje*.

választmány határozati javaslatát elfogadásra ajánlotta. A törvényhatóság ide vonatkozó határozatát a „Zemplén” mult számának „Hivatalos Rész”-ében közre adván, itt a közönség tájékoztatásul még azt említjük fel, hogy a febr. 18-iki közgyűléstől nyert meghatalmaztatással a vármegye alispánja az új közkórház építésére szolgáló 50 éves 708,000 K. nominális törlesztéses kölcsönt biztosító okiratot 5.225/0-es kamattényező alapján 37,000 K. annuitással, a budapesti Magyar Jelzálog Hitelbank kiküldöttjével Sátoraljaújhelyben a f. hó 22-én d. u. folytatott tanácskozás után aláírta, mégpedig oly stipulációval, hogy a 688,000 K. összegben kitett minden 100 K.-ból 97.5 K. effektív, bármikor konvertálható kölcsön-összeg a bank részéről az ez évi július hó 1-én egész terjedelmében folyósíttassék. Az erről kiállított kötvény a t. vármegye közgyűlésének, hozzájárulás céljából be fog mutatni. Feltéve, hogy a vonatkozó határozatok megnyerik a kormányhatósági jóváhagyást is — a miben kétkedni nincs okunk — bizonyosra vehetjük tehát, hogy vármegyénknek ez a századokra áldásosan kiható alkotása, vagyis a sátoraljaújhelyi törv. hat. közkórház építését a legközelebb nyíló tavasszal megkezdhetik és már az 1903. év folyamán átadhatják humanisztikus nemes hivatásának.

(A kik nem soroznak.)

Mindjárt az ülés elején érdekes pikantériát keltett, mikor Matolai Etele alispán ama kérelmet, hogy az 1902. évi sorozási költségekre 1/400 pótdót szavazzon meg a közgyűlés, nem fogadta el három szavazat: Dr. Fried Lajos, utána ifj. Horváth József és Várlaki Sándor. Ha a vezér előtt szavaznak, akkor talán: ók is megszávták volna — a magyar katonát.

Ez incidens után az adókievétel és felszólamlási bizottságba az 1883. XLIV. t.-c. 30. §-a értelmében ez év folyamára tagokul újból megválasztottak: Cseley Antal és Kun Frigyes rendes tagokul, — Halász József és Bánóczy Kálmán pedig pótagokul.

(Az alispán jelentése.)

A vármegye állapotáról szóló felolvasott alispáni jelentésből említjük meg, hogy: a szőlők felújítása a Tokaj-Hegyalján szünet nélkül halad előre, a minék az idej enyhe tél is kedvezett; az Ujhely határában, legnagyobb részben rab-munkások alkalmazásával felújított parlag-szőlők a mult év szüretén igen szép termést hoztak; elismeréssel említette fel az alispán Schweitzer János ujhelyi fogházfelügyelőnek a ne-

val már érzékenyen panaszkodk Boruth, hogy „a pártolás fényes termébe nem jutottunk be, folyvást a küszöbön állunk.” A „Zemplén”-nek 1870. szept. 20-án kiadott 38. számban pedig ilyen elkeseredetten szól:

Ha Zemplénmegye csakugyan megbukni engedi ezen, a kiadó által különben is csak áldozattal fentartott lapját s eszébe jut majd egy világtudósnak megírni a magyar nemzet művelődés-történetét: nem azt fogja-e mondani rólunk, hogy Zemplénmegye művelt osztályát a szlávok képezik, mert magyar hírlapja nem lévén, Zemplénben a szomszéd Ungvárt megjelenő szláv lap terjeszti a szláv műveltséget.

Az általános felbuzdulás azonban késétt. „Csak Sátoralja-Ujhely város lelkes közönsége segített fentartani a lapot.” Boruth és akkor volt legjelesebb munkatársai — egy Szemere Miklós, egy Matolai Viktor, egy Geöcze Bertalan, egy Timkó József, egy Kun Pál, egy Török Sándor, egy Hornyay Kálmán, egy Szabó Endre, egy Mezei Ernő, egy Arvay József és sok más jelesek — hiába hozták forgalomba „az akaraterő és a tett tökéit, hogy azok a vidék és népének anyagi és erkölcsi javára kamatozzanak; hiába igyekeztek a társadalmi eszmék sokoldalú és sokfelé nyúló szárait a magyar nemzeti közművelődésnek üdvös eszmekörébe összpontosítani; hiába ápolgat-

vét, a kinek elévülhetetlen érdemei vannak a rab-munkaerő sikeres alkalmazása körül, ellenben panaszkodott, hogy a borárak alászállottak, a borkezelés stagnál s csak az utolsó hetekben mutatott némi fellendülést. Amerikába kivándorolt némi fellendülést. Amerikába kivándorolt a mult év decemberétől 615 egyén, visszajött a lefolyt harmadfél hónapban 239 egyén. Bárcey Benedek sztrópkai járási főszolgabírónak, kit a belügyi kir. miniszter rendelkezése következtében hivatali állásától a főispán felfüggesztett, (itt említjük meg, hogy helyettesítőjeül Malonyay Tamás varannai szolgabíró rendeltetett ki Sztrópkóra) a felfüggesztés idejére kijáró fizetését ugyancsak 1/3 részben jellelte meg a belügy. intézvény, — a közgyűlés azonban, törvényadta jogával élve és tekintettel arra, hogy a főszolgabíró nem malevolenciával, hanem inkább egyéni törődöttségéből folyó gyengeségével szolgált reá a felfüggesztésére, az ezt követő fegyelmi eljárás idejére neki a fele fizetést rendelte kiszolgáltatni; áltami adókötelezettségének 9/10 részben a közönség minden kényszer nélkül tett eleget. A közegészség jónak nem mondható, sőt a vörheny és a kanyaró járványserűen uralkodk a vármegyében.

(A kicsiny szatócokról.)

Az alispáni jelentés után szólasra emelkedett Várlaki Sándor, a czéki plébános és az alkoholizmus káros hatásáról és az ez ellen való védekezésről beszélt. Felszólalásának alapeszméje helyes volt, csak éppen az nem, hogy az élet mindig a kicsiny falusi szatócok ellen irányította. Elvégre nem ezek okozk az alkoholizmust. Úgyész indítványára a közgyűlés, mert a kérdést általánosságban és nem konkrét indítvány alakjában tette, napirendre tért fölötte.

(Miniszteri intézvények.)

Ezután több miniszteri intézvény során különösebb érdeklődést keltett az utadó-kérdés, amelylyel lapunk mai számának más helyén részletesebben foglalkozunk.

Sátoralja-Ujhely város rendezett tanácsa felirt a vall. és közokt. ügyi kir. ministerhez, hogy az Ujhelyben még az 1895. év folyamán nagyműveltségűből főgimnáziumba fejlesztett középiskola céljaira a város részéről megajánlott évi 3000 ft.-nyi hozzájárulást, mely ma már 32,000 K. tartozásra szaporodott, engedje el. A minister leiratában értesítette a közönséget, hogy kérése teljesíthetetlen; mert a szóban levő évi hozzájárulást az orsz. vall. és tanulmányi alap igényelvény, az elengedés dolgában a minister nem határozhat.

ták a közérdekeknek gyújtott oltárlángot: már-már ütött a kimulás grája és a legkitartóbb, a legideálisabb lelkületű Boruth már-már „készült lapja felett megírni a siralmas nekrológot.”

A léptennyomon fenyegető kimulás kísérteteinek csoszogása közben segítségre jöttek, szellemi és anyagi segedelemmel jó barátai.

Az 1870. október havában Farkas Lajos, az ifjabbik, lesz a szerkesztőtárs, Kollener József a kiadótárs. Ez az első triumvirátuskora. Velük együtt jött „több zemplénmegyei közintézet és társulat,” mely a „Zemplén”-t közlönyévé avatta. Az ekként megfejelt, ereiben felrisült lap szellemét józan közvélemény lengi át. Társadalmi irányzatában is határozottan nemzeti szabadelvű. Hangja férfias, komoly Előadás objektív. Szépirodalmi részét ragyogóvá teszi a Boruth irói egyéniségének klasszicitása. A munkatársak szaporodnak. Farkas Bertalan, a sokoldalú, termékeny és széptollu beszély-író (ma nyirbátori kir. járásbíró) mint főmunkatárs lép be a redakcióba és Boruth Elemérnek jobb keze lesz.

Csak az előfizetők száma nem akar szaporodni. Azaz, hogy előfizető csak volna, de sok közülök utófizető, igen sok pláne nem fizető. Pedig pontos fizetés: ez a fődolog! A pap az oltárról, a lap az előfizetőkből él. Ez az igaz. Ezt hangsúlyozza Boruth, midőn 1873-ban írja: „három év küz-

A földművelésügyi kir. minister leiratban értesítette vármegyénk közönségét, hogy az ú. n. hegyvidéki ki-rendeltség vezetőjét, Kazy Józsefet, utasította, miképp akcióját terjeszse ki Zemplénvármegye felső és közép járásaira. A gyűlés lelkes éljenzés mellett szavazott köszönetet a főispánnak, aki ezt a nagyjelentőségű kiterjesztést eszközözte. A miniszternek felirattal fogják ezt megköszönni.

Délelőtt olvastatott fel Hhlert Gyula lapkiadó jelentése is, amelyben tudomásra adja, hogy „Zemplén” című lapját hetenkint háromszor megjelenő politikai lappá átalakítja és így leköszön a hivatalos részről és lemond a községi előfizetőkéről. A mint a „Zemplén” utolsó vasárnapi száma is közli a vármegye ezt tudomásul vette és a lapkiadónak sok évi lelkiismeretes ténykedéséért köszönetet szavazott.

A tárgysorozat több pontjának elintézése után a gyűlést elnöklő főispán 1 óraker bezárta.

A délutáni gyűlés.

A délután 3 óraker újból megnyitott ülésre felvonult a Sátoraljaújhely városi ellenzék is, összesen mintegy négyen.

(Egy kis vihar.)

Mindjárt a hegyközség kérdése egy kis vihart támasztott. A törvényesség alapja körül folyt a polémia. Néha szikra is pattogott a villamos levegőben. Kincsesy Péter hegyközségi elnök és Mizsák István tiszti főügyész közt személyes kérdés keletkezett félreértésből. De Kincsesy nobilis felvilágosítása után csendes lett újra minden. Id. Mecner Gyula e kérdésnél a szegényebb kecskelegelősök ügyét védelmezte. Humanitás szempontjából ellenezte az egységesítés mai formáját. Szavazás után folyt a vita tovább csendben.

Sátoraljaújhely r.-t. város jelentette a vármegye közönségének, hogy a város képviselőtestülete a napiac terét a Kossuth-szobor felállítására átengedte. A közgyűlés a város e határozatát nagy szótöbbséggel tudomásul vette.

(A város költségvetése.)

Sátoralja-Ujhely r.-t. város költségvetésénél felszóltak id. Mecner Gyula és Barthos József, akik a költségvetést magvas indokollással elfogadásra ajánlották. Itt próbált Buza B. biz. tag elcsépel szólomokkal hangulatot csinálni. A nagy többség folytonosan „eláll” kiáltásokkal szakította felbe beszédjét, különösen mikor Barthos főszolgabíró felszólalását gyanúsításnak minősítve, később maga is min-

delmeit elegikus hangon elzengeni gyermekek és mindamellét alig jutalmazó munka lenne. Tegyenek eleget az előfizetők kötelezettségeiknek...

1878. dec. 17-én a „Zemplén” átváltozott „Zempléni Lapok”-ká. Szerkesztő- és kiadótulajdonostárs Boruth mellett Hornyay Kálmán, a nemes lelkületű, ideális gondolkozású, remek-tollu író lett. A triumvirek: Boruth, Hornyay és Farkas vállvetett erővel a lap szellemi színvonalát magasra emelték. Ejet nappalá téve, a munkamegosztás elve szerint, eleven tollal, izmos tudással, mélyreható kritikával feldolgoznak minden aktuális témát, a mit csak termelt Zemplén közléte, társadalmi és a mi szellemi vagy anyagi téren a nagyközönség hasznára válnak mutatkozott. Így tartott a lap életében ez az első triumvirátus az 1880 végeig. A próbaéveknek kiábrándulás lett a vége. Hornyay a szerkesztőségéből kilépett. A lap visszavette régi nevét. Lett megint „Zemplén”, Boruth-tal és Farkas Bertalannal, megfogytakozott munkatársakkal és előfizetőkkel.

Uj éra kezdődött a lap életében az 1885. jan. 1-én, a mikortul kezdve a nemes vármegye közönsége végre is hathatós pártfogásba vette a „Zemplén”-t, nevezetesen hivatalos lapjává avatta s kötelezte 451 községet, hogy járassa és rá előfizessen. Ez az erkölcsi és anyagi támogatás, mely a „Zem-

den objektivitás nélkül üres gyanusítá sokkal pattogott. Ugyannyira, hogy elnöklő főispánt egy általános tapsviharral kísért erőlyes figyelmzetetésre indította, sőt később csak az általa adott felvilágosítás után kerülhetett el az — elnöki rendreutasítást. Persze alaposan leszavaztatott a jelentéktelen kisebbség, mely a vidéki tagokkal együtt a következőkből állott: Constantin Géza, Hericz Sándor. ifj. Horváth József, Buza Barna, Matolai Etele, Fuchs Jenő és — Várlaki Sándor.

A „Zemplén” előző, még „hivatalos” számában ösmertette volt már a községi költségvetések tárgyalása, mely után a közgyűlés este 9 óraker véget ért.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

(Zemplénvármegye Hivatalos Közlönye lesz a címe annak a lapnak, mely ezután csakis hivatalos tartalommal és hétről hétre ismétlődő egy bizonyos naphoz nem kötve fog megjelenni és kiadatni. A vármegye hivatalos közlönyében a kormányrendeletek, a középfoku és a helyhatósági intézkedések fognak közzétettni. A keddi közgyűlés útmutatása szerint a vármegye hivatalos közlönyének első száma előre láthatóan március 1-én fog megjelenni és szétküldetni a községeknek.)

(A megyei utadó-kérdés. A keddi megyei közgyűlést élénken foglalkoztatta a kereskedelemügyi miniszter azon rendelete, mely a megyei utadót 6-ról 10 százalékra emeli. Ez ügynek előzményei a vármegye közönsége előtt ismeretesek. Dacára hogy a miniszter a multakban többször sürgette az emelést, mivel egy megye sem fizet a mienkkel egyenlő csekély utadót, a vármegye az emelést mindig ridegen megtagadta. Így történt, hogy az 1901. év elején a miniszter felrendelte az alispánt és tudatta vele, hogy törvényadta jogával élve, most már rendeletileg fogja az utadót 6-ról 10 százalékra emelni. Ez meg is történt. Az utadó-kérdés illetlen állapotával állott szemben a jelenlegi főispán, mikor Zemplénvármegye kormányzatát átvette. Az első közgyűlés, mely ezen ügyet tárgyalta, javaslatára felirt a leszállítás érdekében. Ennek eredményeképpen a miniszter kijelentette a leiratban: hogy ha a vármegye ki tudja mutatni, hogy az utakat alacsonyabb százalékban (eset-

plén” egzisztenciáját biztosította, kellő időben érkezett még a tekintetben, hogy Boruth Elemér alkotáását a közönség rokonszénében megerősítse; de később mégis a tekintetben, hogy a nagy közönség érdeklődésében ilyképp megerősödött „Zemplén” fájának érett gyümölcsét maga az ültető is sokáig élvezhette volna. Boruth Elemér, a „Petőfi-társaság”-nak és Zemplénvármegye bizottságának tagja, a kiválóan jeles és nemes szellemi kvalitásokkal megáldott költő-író az 1886. évi aug. 26-án, közjót munkáló életének 53. évében, elhunyt. Sirig hű barátainak megbízásából és nevében a sorok írója mondott bucsubeszédet — törpe az óriás felett — a s.-a.-ujhelyi ref. temetőben ásott sírgödre mellett.

Árvaságra jutott a „Zemplén.” Alapítója, 14 évig szerkesztője és kiadója a ravatalon. Főmunkatársát, Farkas Bertalant, épp akkoriban közhivatali előbbremenése elszólította Ujhelyből Király-Helmeczeze.

De jöttek megint a testvéries rigyben élt a jó barátok, kik a „Zemplén”-t elárvult helyzetéből kimentették. Az új szerkesztőség 1886. szept. 5-én bemutatkozott. Az olvasóközönség kegyesen fogadta. A lap szerkesztését tisztelettel alóított vettem át főmunkatársi minőségben. A szerkesztésért — teljesen szabad kezét engedve a főmunkatársnak, — Payzssos

választmány határozati javaslatát elfogadásra ajánlotta. A törvényhatóság ide vonatkozó határozatát a »Zemplén« mult számának »Hivatalos Rész«-ében közre adván, itt a közönség tájékoztatásául még azt említi fel, hogy a febr. 18-iki közgyűléstől nyert meghatalmaztatással a vármegye alispánja az új közkórház építésére szolgáló 50 éves 708,000 K. nominális törlesztéses kölcsönt biztosító okiratot 5.225/0-es kamattényező alapján 37,000 K. annuitással, a budapesti Magyar Jelzálog Hitelbank kiküldöttjével Sátoraljaujhelyben a f. hó 22-én d. u. folytatott tanácskozás után aláírta, mégpedig oly stipulációval, hogy a 688,000 K. összegben kitett minden 100 K.-ból 97.5 K. effektív, bármikor konvertálható kölcsönösszeg a bank részéről az ez évi július hó 1-én egész terjedelmében folyósíttassék. Az erről kiállított kötvény a t. vármegye közgyűlésének, hozzájárulás céljából be fog mutatattani. Feltéve, hogy a vonatkozó határozatok megnyerik a kormányhatóság jóváhagyását is — a miben kételkedni nincs okunk — bizonyosra vehetjük tehát, hogy vármegyénknek ez a századokra áldásosan kiható alkotása, vagyis a sátoraljaujhelyi törv. hat. közkórház építését a legközelebb nyíló tavasszal megkezdhetik és már az 1903. év folyamán átadhatják humanisztikus nemesis hivatásának.

(A kik nem soroznak.)

Mindjárt az ülés elején érdekes pikantériát keltett, mikor *Matolai Etele* alispán ama kérelmét, hogy az 1902. évi sorozási költségekre 1/4% pótdót szavazzon meg a közgyűlés, nem fogadta el három szavazat: *Dr. Friedlajos*, utána ifj. *Horváth József* és *Várlaki Sándor*. Ha a vezér előtt szavaznak, akkor talán: ők is megszávtak volna — a magyar katonát.

Ez incidens után az *adókvivető és felszólamlási bizottságba* az 1883. XLIV. t.-c. 30. §-a értelmében ez év folyamára tagokul újból megválasztottak: *Cseley Antal* és *Kun Frigyes* rendes tagokul, — *Halász József* és *Bánóczy Kálmán* pedig póttagokul.

(Az alispán jelentése.)

A vármegye állapotáról szóló felolvasott alispáni jelentésből említi meg, hogy: a szőlők felújítása a Tokaj-Hegyalján szünet nélkül halad előre, a minek az idejé nyhé is kedvezett; az Ujhely határában, legnagyobb részt rab-munkások alkalmazásával felújított parlag-szőlők a mult év szüretén igen szép termést hoztak; elismeréssel említi fel az alispán *Schweitzer János* ujhelyi fogházfelügyelőnek a ne-

val már érzékenyen panaszkodk *Boruth*, hogy „a pártolás fényes termébe nem jutottunk be, folyvást a küszöbön állunk.“ A „Zemplén“-nek 1870. szept. 20-án kiadott 38. számban pedig ilyen elkeseredetten szól:

Ha Zemplénmegye csakugyan megbukni engedi ezen, a kiadó által különben is csak áldozattal fentartott lapját s eszébe jut majd egy világtudósnak megírni a magyar nemzet művelődés-történetét: nem azt fogja-e mondani rólunk, hogy Zemplénmegye művelt osztályát a szlávok képezik, mert magyar hírlapja nem lévén, Zemplénben a szomszéd Ungvárt megjelenő szláv lap terjeszti a szláv műveltséget.

Az általános felbuzdulás azonban késétt. „Csak Sátoraljaujhely város lelkes közönsége segített fentartani a lapot.“ *Boruth* és akkor volt legjelesebb munkatársai — egy *Szemere Miklós*, egy *Matolai Viktor*, egy *Geöcze Bertalan*, egy *Timkó József*, egy *Kun Pál*, egy *Török Sándor*, egy *Hornyay Kálmán*, egy *Szabó Endre*, egy *Mezei Ernő*, egy *Arvay József* és sok más jelesek — hiába hozták forgalomba „az akaraterő és a tett tökéit, hogy azok a vidék és népének anyagi és erkölcsi javára kamatozzanak; hiába igyekeztek a társadalmi eszmék sokoldalú és sokféle nyuló szárait a magyar nemzeti köznevelődésnek üdvös eszmekörébe összpontosítani; „hiába ápolgat-

vét, a kinek elévülhetetlen érdemei vannak a rab-munkaerő sikeres alkalmazása körül, ellenben panaszkodott, hogy a borárak alászállottak, a borkezeskedelem stagnál s csak az utolsó hetekben mutatott némi fellendülést. Amerikába kivándorolt a mult év decemberétől 615 egyén, visszajött a lefolyt harmadfél hónapban 239 egyén. *Bárczy Benedek* sztrópai járási főszolgabírónak, kit a belügyi kir. miniszter rendelkezése következtében hivatali állásától a főispán felfüggesztte, (itt említi meg, hogy helyettesítőjeül *Malonyay Tamás* varannai szolgabíró rendeltett ki Sztrópkóra) a felfüggesztés idejére kijáró fizetését ugyancsak 1/3 részben jelölte meg a belügym. intézvény, — a közgyűlés azonban, törvényadta jogával élve és tekintettel arra, hogy a főszolgabíró nem malevolenciával, hanem inkább egyéni törődöttségéből folyó gyengeségével szolgált reá a felfüggesztésére, az ezt követő fegyelmi eljárás idejére neki a fele fizetést rendelte kiszolgáltatni; állami adókötelezettségének 9/10 részben a közönség minden kényszer nélkül tett eleget. A közegészség jónak nem mondható, sőt a vörheny és a kanyaró járványszerűen uralkodk a vármegyében.

(A kicsiny szatócokról.)

Az alispáni jelentés után szólásra emelkedett *Várlaki Sándor*, a czéki plébános és az alkoholizmus káros hatásáról és az ez ellen való védekezésről beszélt. Felszólalásának alapeszméje helyes volt, csak éppen az nem, hogy az élet mindig a kicsiny falusi szatócok ellen irányította. Elvégre nem ezek okozták a közgyűlést, mert a kérdést általánosságban és nem konkrét indítvány alakjában tette, napirendre tért fölőtte.

(Miniszteri intézvények.)

Ezután több miniszteri intézvény során különösebb érdeklődést keltett az *utadó-kérdés*, amelylyel lapunk mai számának más helyén részletesebben foglalkozunk.

Sátoraljaujhely város rendezett tanácsa felelt a vall. és közokt. ügyi kir. miniszterhez, hogy az Ujhelyben még az 1895. év folyamán nagygyimnáziumból főgyimnáziummá fejlesztett középiskola céljaira a város részéről megajánlott évi 3000 ft.-nyi hozzájárulást, mely ma már 32,000 K. tartozásra szaporodott, engedje el. A miniszter leiratában értesítette a közönséget, hogy kérése teljesíthetetlen; mert a szóban levő évi hozzájárulást az orsz. vall. és tanulmányi alap igényelvén, az elengedés dolgában a miniszter nem határozhat.

ták a közérdekeknek gyújtott oltárlángot“: már-már ütött a kimulás órája és a legkitartóbb, a legideálisabb lelkületű *Boruth* már-már „késült lapja felett megírni a sirmas nekrológot.“

A léptennyomon fenyegető kimulás kísérteteinek csoszogása közben segítségre jöttek, szellemi és anyagi segedelemmel jó barátai.

Az 1870. október havában *Farkas Lajos*, az ifjabbik, lesz a szerkesztőtárs, *Kollener József* a kiadótárs. Ez az *első triumvirátus* korára. Velük együtt jött „több zemplénmegyei közintézet és társulat,“ mely a „Zemplén“-t közlönyvé avatta. Az ekként megfejelt, ereiben felfrisült lap szellemét józan közvélemény lengi át. Társadalmi irányzatában is határozottan nemzeti szabadelvű. Hangja férfias, komoly Előadása objektív. Szépirodalmi részét ragyogóvá teszi a *Boruth* írói egyéniségének klasszicitása. A munkatársak szaporodnak. *Farkas Bertalan*, a sokoldalú, termékeny és széptollu beszély-író (ma nyirbátori kir. járásbíró) mint főmunkatárs lép be a redakcióba és *Boruth* Elemérnek jobb keze lesz.

Csak az előfizetők száma nem akar szaporodni. Azaz, hogy előfizető csak volna, de sok közülök *utófizető*, igen sok pláne *nem fizető*. Pedig pontos fizetés: ez a fődolog! A pap az oltárról, a lap az előfizetőkből él. Ez az igaz. Ezt hangsúlyozza *Boruth*, midőn 1873-ban írja: „három év küz-

A földmivelésügyi kir. miniszter leiratban értesítette vármegyénk közönségét, hogy az ú. n. *hegyvidéki ki-rendeltség* vezetőjét, *Kazy Józsefet*, utasította, miképp akcióját terjeszse ki Zemplénvármegye felső és közép jársaira. A gyűlés lelkes éljenzés mellett szavazott köszönetet a főispánnak, aki ezt a nagyjelentőségű kiterjesztést ki-eszközölte. A miniszternek felirattal fogják ezt megköszönni.

Délelőtt olvastattott fel *Ehlerth* Gyula lapkiadó jelentése is, amelyben tudomásra adja, hogy »Zemplén« című lapját hetenkint háromszor megjelenő politikai lappá átalakítja és így leköszön a hivatalos részről és lemond a községi előfizetőkről. A mint a »Zemplén« utolsó vasárnapi száma is közli a vármegye ezt tudomásul vette és a lapkiadónak sok évi lelkiismeretes ténykedéséért köszönetet szavazott.

A tárgysorozat több pontjának elintézése után a gyűlést elnöklő főispán 1 óraker bezárta.

A délutáni gyűlés.

A délután 3 óraker újból megnyitott ülésre felvonult a Sátoraljaujhelyi városi ellenzék is, összesen mintegy négyen.

(Egy kts vihar.)

Mindjárt a *hegyközség* kérdése egy kis vihart támasztott. A törvényesség alapja körül folyt a polémia. Néha szikra is pattogott a villamos levegőben. *Kincsesy Péter* hegyközségi elnök és *Mizsák István* tiszti főügyész közt személyes kérdés keletkezett félreértésből. De *Kincsesy* nobilis felvilágosítása után csendes lett újra minden. *Id. Meczner Gyula* e kérdésnél a szegényebb »kecskelegelősök« ügyét védelmezte. Humanitás szempontjából ellenezte az egységesítés mai formáját. Szavazás után folyt a vita tovább csendben.

Sátoraljaujhely r.-t. város jelentette a vármegye közönségének, hogy a város képviselőtestülete a *napipiac terét* a *Kossuth-szobor felállítására* átengedte. A közgyűlés a város e határozatát nagy szótöbbséggel tudomásul vette.

(A város költségvetése.)

Sátoraljaujhely r.-t. város költségvetésénél felszólaltak *id. Meczner Gyula* és *Barthos József*, akik a költségvetést magvas indokollással elfogadásra ajánlották. Itt próbált *Buza B. biz. tag* elcsépelel szólomokkal hangulatot csinálni. A nagy többség folytonosan »eláll« kiáltásokkal szakította félbe beszédjét, különösen mikor *Barthos* főszolgabíró felszólalását gyanúsításnak minősítve, később maga is min-

delmeit elegikus hangon elzengeni gyermekes és mindamellét alig jutalmazó munka lenne. Tegyenek eleget az előfizetők kötelezettségeiknek“ ...

1878. dec. 17-én a „Zemplén“ átváltozott „Zempléni Lapok“-ká. Szerkesztő- és kiadótulajdonostárs *Boruth* mellett *Hornyay Kálmán*, a nemes lelkületű, ideális gondolkozású, remek-tollu író lett. A triumvirek: *Boruth*, *Hornyay* és *Farkas* vállvetett erővel a lap szellemi színvonalát magasra emelték. Éjet nappallá téve, a munkamegosztás elve szerint, eleven tollal, izmos tudással, mélyreható kritikával feldolgoznak minden *aktuális témát*, a mit csak termelt Zemplén közléte, társadalmi és a mi szellemi vagy anyagi téren a nagyközönség hasznára válnak mutatkozott. Így tartott a lap életében ez az *első triumvirátus* az 1880 végeig. A próbaéveknek kiábrándulás lett a vége. *Hornyay* a szerkesztőségből kilépett. A lap visszavette régi nevét. Lett megint „Zemplén“, *Boruth*-tal és *Farkas Bertalannal*, megfogytakozott munkatársakkal és előfizetőkkel.

Új éra kezdődött a lap életében az 1885. jan. 1-én, a mikortul kezdve a nemes vármegye közönsége végre is hathatós pártfogásába vette a „Zemplén“-t, nevezetesen hivatalos lapjává avatta s kötelezte 451 községet, hogy járassa és rá előfizessen. Ez az erkölcsi és anyagi támogatás, mely a „Zem-

den objektivitás nélkül üres gyanusítá sokkal pattogott. Ugyannyira, hogy elnöklő főispánt egy általános tapsviharral kísért erélyes figyelemzetésre indította, sőt később csak az általa adott felvilágosítás után kerülhetett el az — elnöki rendreutasítást. Persze alaposan leszavaztatott a jelentéktelen kisebbség, mely a vidéki tagokkal együtt a következőkből állott: *Constantin Géza*, *Hericz Sándor* ifj. *Horváth József*, *Buza Barna*, *Matolai Etele*, *Fuchs Jenő* és — *Várlaki Sándor*.

A »Zemplén« előző, még »hivatalos« számában ösmertette volt már a községi költségvetések tárgyalása, mely után a közgyűlés este 9 óraker véget ért.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

(Zemplénvármegye Hivatalos Közlönye lesz a címe annak a lapnak, mely ezután csakis hivatalos tartalommal és hétről hétre ismétlődő egy bizonyos naphoz nem köve fog megjelenni és kiadatni. A vármegye hivatalos közlönyében a kormányrendeletek, a középfoku és a helyhatósági intézkedések fognak közzétettni. A keddi közgyűlés útmutatása szerint a vármegye hivatalos közlönyének első száma előre láthatóan március 1-én fog megjelenni és szétküldetni a községeknek.)

(A megyei utadó-kérdés. A keddi megyei közgyűlést élénken foglalkoztatta a kereskedelemügyi miniszter azon rendelete, mely a megyei utadót 6-ról 10 százalékra emeli. Ez ügynek előzményei a vármegye közönsége előtt ismeretesek. Dacára hogy a miniszter a multakban többször sürgette az emelést, mivel egy megye sem fizet a mienkkel egyenlő csekély utadót, a vármegye az emelést mindig ridegen megtagadta. Így történt, hogy az 1901. év elején a miniszter felrendelte az alispánt és tudatta vele, hogy törvényadta jogával élve, most már rendeletileg fogja az utadót 6-ról 10 százalékra emelni. Ez meg is történt. Az utadó-kérdés illeten állapotával állott szemben a jelenlegi főispán, mikor Zemplénvármegye kormányzatát átvette. Az első közgyűlés, mely ezen ügyet tárgyalta, javaslatára felirt a leszállítás érdekében. Ennek eredményeképpen a miniszter kijelentette a leiratban: hogy ha a vármegye ki tudja mutatni, hogy az utakat alacsonyabb százalékban (eset-

plén“ egzisztenciáját biztosította, kellő időben érkezett még a tekintetben, hogy *Boruth* Elemér alkotását a közönség rokonszervében megerősítse; de későn mégis a tekintetben, hogy a nagy közönség érdeklődésében ilyképp megerősödött „Zemplén“ fájának érett gyümölesét maga az ültető is sokáig élvezhette volna. *Boruth* Elemér, a „Petőfi-társaság“nak és Zemplén-vármegye bizottságának tagja, a kiválóan jeles és nemes szellemi kvalitásokkal megáldott költő-író az 1886. évi aug. 26-án, közjót munkáló életének 53. évében, elhunyt. Sirig hí barátainak megbízásából és nevében e sorok írója mondott bucsubeszédet — törpe az óriás felett — a s.-a.-ujhelyi ref. temetőben ásott sírgödre mellett.

Árvaságra jutott a „Zemplén.“ Alapítója, 14 évig szerkesztője és kiadója a ravatalon. Főmunkatársát, *Farkas Bertalant*, épp akkoriban közhivatali előbbremenése elszólította Ujhelyből Király-Helmeczeze.

De jöttek megint a testvéries rigyben élt a jó barátok, kik a „Zemplén“-t elárvult helyzetéből kimentették. Az új szerkesztőség 1886. szept. 5-én bemutatkozott. Az olvasóközönség kegyesen fogadta. A lap szerkesztését tisztelettel alólirott vettem át főmunkatársi minőségben. A szerkesztésért — teljesen szabad kezét engedve a főmunkatársnak, — *Payzso*

leg 6 százalékból is) fentartani tudja, rendeletét ehhez képest módosítani fogja. Erre az állandó választmány kimondta, hogy belemegy az *érdemleges tárgyalásba* s ily értelemben fel fog irni a miniszterhez. Minthogy azonban a közgyűlésen egy bizottsági tag amellel szólalt fel, hogy a törvényhatósági bizottság helyezkedjék ismét csak a *rideg megtagadás* álláspontjára, a közgyűlés egész természetesen elfogadta ezt az álláspontot, mert hisz' régi elvhez híven fizetni senki sem szeret. De hogy mennyire káros volt a rideg megtagadás álláspontja, ezt világosan bizonyítja az erre válaszképpen jött legújabb miniszteri leirat, amely a 6 százaléknak 10-re való emelését rendeli el, indoklásában fősúlyt mindvégig arra helyezvén, hogy mivel a vármegye érdemleges tárgyalásba bocsájtkozni nem akart, ebből csak azt látja, hogy nem tudja kimutatni, hogy kevesebb utadót melletti is képes az utakat fentartani. Ennélfogva a törvényhatósági bizottság kimondta a miniszteri rendelet fogantatását, egyúttal utasítván az alispánt, hogy belemenve az érdemleges tárgyalásba, írjon fel a miniszterhez, kérve őt, hogy a kimutatáshoz képest szállítsa le az utadót.

JEGYZETEK
a hétről.

Kegyes olvasó, aki ránevelődött az újságolvasásra és jóakaratu érdeklődésedden grandiozus pompával épült fel a magyar újságitradalom, aki figyelembe veszed nemcsak a tisztán országos dolgokkal foglalkozó fővárosi sajtót, hanem a vidéki sajtót is, amely a te városod, megyéd, kiseb-bik hazád nagy és apró ügyeit tárgyalja, ellenőrzi, nyilvántartja azzal a lelkiismeretes gondnal, amely a vidéki sajtó legnagyobb részének dicséretes sajátja, kegyes vidéki magyar olvasó, fordulópontján egy új-ságod pályafutásának, hozzád fordulunk ama tiszteletteljes bizalommal és szeretettel, amelylyel minden magyar íródeák tartozik a mi ezerszemű Caesarrunknak, a magyar közönségnek.

Ez a hosszú lélekzetű bevezetés pedig ne ijesszen el. Nem következik utána sem gyűjtésre való felhívás szegény árvaik részére, akiknek apjukat ama bizonyos hajókötlét ütötte

Andor és Horváth József vállalták el és viselték a felelősséget.

Ez volt a „Zemplén“ élettörténetében a szerkesztő személyének változása szerint számított *második triumvirátus*. A „triumvirek“ bentmaradtak a szerkesztői kötelékben 1887. dec. 31-ig. Ekkor Payzssos Andor kilépett a szerkesztőségéből és beállott újra a munkatársak sorába. Horváth 1889. dec. 31-ig maradt bent, ekkor átadta helyét a szerkesztőségben Dókus Gyulának.

Igy állott és így maradt a „Zemplén“ szellemi ügyeinek vezérlete az 1891. jún. 7-ig, mikor Dókus Gyula is búcsút vevén a felelős szerkesztőségétől, egy magam maradtam, sőt ráadásul átvettem a szerkesztői felelősséget is. Főmunkatársam lett Kapás L. Aurél piarista-tantár, aki nekem az 1892. évi márc. 20-ig volt nagy segítségemre a szerkesztés nem könnyű munkájában. Akkor, rendi főhatóságának parancsára, ő is visszalépett. Távo-zása után Schmidt Lajos barátom, ma Sátoralja-Ujhely r. t. város rendőrkapitánya lett és maradt mai viszs-zalépéséig derék, belső munkatár-sam. Időközben egyéb változás mindössze is csak annyi történt, hogy a ki 20 évig volt a „Zemplén“ anyagi ügyeinek fáradhatatlan, buzgó inté-zője, özv. Boruth Elemérné urasszony az 1893. július havában, midőn Buda-pestre telepedett át, a „Zemplén“-nek

le, sem emlékszóborra való adakozás, de még csak előfizetési felhívás sem, hanem csak egy jámbor figyelmeztetés, amely e rovatunkra vonatkozik.

Ugyanis megindítjuk ezt a rovatunkat avval a céllal, hogy ami esemény egy hét alatt összeröplödik, abból mi — a hét végén — kiválasszuk azt, amiről elmélkedni lehet, vagy amely oly mélyen benyulik a közélet eleven testébe, hogy a napi robot alkalmával nem lehet egészen rávilágítani. És ami becses kiválasztott anyag így összegyűlt, azokról minden héten elmondjuk e rovatban a magunk saját külön reflexióit, ki-terjeszkedve — a dolog természetéhez mérten — sokszor nemcsak az esemé-nyre, hanem annak indító okaira is.

Elszándékozunk mondani pedig mindezeket nem a napi robot sablonos hangján, hanem csekély erőnk-ből telten valamelyes magasabb írástudói készséggel.

Nem is részletezzük tehát a szán-dékainkat tovább, hanem ime neki-vágunk, itélje meg majd a mi közönsé-günk hogy mint sikerül az nekünk s le-gyen fogantatja annak a jámbor óhaj-tásnak: vajha ez a rovat várvavárt kedves olvasnivalója lenne a mi köz-önségünknek.

Itt mindjárt megkezdhetjük egy kis kesergővel. Kesereghetünk a fö-lött, hogy egyes helyeken az újság-írás mennyire letért eredeti magasztos hivatásának ösvényéről. Egyéni am-bícióknak került hatalmába s ezek a mindenáron kitiúnni akaró ambíciók súlyos rombolást vittek véghez az újságírásban.

Természetes ugyanis, hogy ahol *közérdek* helyett egyes emberek ér-deke tartatik szem előtt, ahol a *szemé-lyes* politika és a *személyi* moti-vumok helyezkednek előtérbe, ahol napirenden van a teljesen privát ügyek és érdekek tárgyalása, ott a személyek surlódásainak villanyszik-rája folytan kitér a nyilatkozatos zi-vatar, az újságháboru s megszületik: a lármás újságírás.

Hiszen igaz: ugy szép az élet, ha zajlik. De az ég szerelmére, Sátoralja-ujhelyben már fülsikített orkesztrum a sajtó. Itt már minden kicsiségért olyan port csapunk, ami a dolog ér-demén messze túlhalad. Helyes, le-

és sajtójának tulajdonjogát átruházta Ehlert Gyula t. barátomra.

Ez a „Zemplén“ harminckét éves pályafutásának mogoróhéjba szorított *külső* története. A *belső* történet: az meg van írva irva a „Zemplén“ I—XXXII. vaskos kötetében.

Alkotásából, társadalmi hatásá-nak eredményeiből, csak egyetlen-egyét említek meg itten. A sátoralja-ujhelyi árvaház alapítványai között 200 koronás alapítvány kezeltetik: A *Zemplén munkatársainak alapítvá-nya* címén. Az a kétszáz korona a „Zemplén“ 1894. évi jubiláris számá-nak tisztajövedelméből képződött és arról a szíves és nemes viszonyról, mely a lap és közönsége között oly bensőséges fejlődött szebben beszél minden Demoszténesznél!

Ezt a bensőséges szép viszonyt adom és hagyom örökölni a „Zemplén“ harmadik triumvirátusának. Fogadják tölem itt is barátí és munkatársi kézzszorításomat, hozzájuk való hűsé-gem zálogául.

Átadom nekik a zászlót — mo-csoktalanul, becsléssel.

Lobogtassák fennen!

És vezéreljék a „Zemplén“-t, an-nak hagyományos szellemét, tovább: a magyarságnak, a magyarságban győ-kerező nemzeti egység szellemének diadalára, dicsőségére!

Dongó Gy. Géza.

gyen hanc, ha van rá *közérdekű* ok. De a hanc, mint öncél, nem lehet alapja az újságírásnak. Mert magá-val hordja az izgatót, a lázítást, a gyanúsítást, a hazugság veszélyes fe-gyvereit. A közönség pedig egyideig — igaz — örömmel nézi a veszekedést, de ennek ára az, hogy az újság ko-molyságán és alaposságán esik halá-los sérelem.

Azért mi nem mondjuk, hogy a mi politikánk az abszolút béke poli-tikája lesz. Igen, kihuzzuk mi is a fringiót, ha van rá ok, mert a nagy igazságok mégis csak a hanc hevé-ben pattannak ki, de nyilatkozatokkal telisteli hintett, dörgedelmes „Ari-zona kikker“ nem leszünk s evvel csak a vidéki magyar újságírás ne-mes ügyének fogunk szolgálatot tenni.

Annak hogy a pénz a nagy vi-lágpiacozon is olesóbb lett, természe-tesen folyamánya van mifelénk is. A *pénzintézetek* leszállították a betét-kamatot egy fél perccenttel. Ezt ért-jük. A pénzintézeteknek élvezniök kell az olesó pénz közgazdasági hasz-nát. De mivel annyi okos és huma-nus érzésű úri ember intézi a pénz-intézetek közgazdasági politikáját, arról is hangot óhajtottunk volna hallani, hogy vajjon lejjebb szá-líttják-e a pénzintézetek a váltó le-számitolási perccentet is? Hiszen ha olesó a pénz, akkor ezt a kedvezőbb közgazdasági fuvalatot érezniök kell azoknak a kisiparosoknak, kisgazdák-nak és kiskereskedőknek is, akik kedvezőtlenebb hitelképességük révén mindig csak nagyobb perccent mellettl élvezhetik a pénzintézetek hiteleit. Ha olesóbb a pénz miért ne élveznék ezt éppen azok, akik az olesóbb pénzre nagyon is rászorultak.

Hogy a sötét képek mellett egy kis vidító fény sugarát is élvezzünk, gondoskodtak róla a lányiskola ki-esiny diáknői és a kicsiny diák urak. Dacára a kis diáknők titkolt óhajá-nak a diák urak nem akartak „kezőt esókolom“-mal kalapot emelni. Ösz-szeült hát a diáknők kis serege és egy mélyen titkos tanácsban elhatá-rozta, hogy ezentúl „kezőt esókolom“- nélkül nem fogadják el a *puszta* kö-szöntést. Nos mi a kezűket, az apró piciny kezűket esókoljuk érte, hogy elárultuk ezt a titkos sztrájkot. A diák urak szándékait és elhatározásu-kat pedig még nem ösmerjük. Az apró szép diákkisasszonyok ártatlan duzzogása után a diák urak valószí-nűleg Balzac-kal fognak gondolkodni, imígyen: Nem kell okoskodni ott, ahol érezni kell. És a sértett női ér-zékenységet meg fogják követni a „kezőt esókolom“-ok özönével. És mindegyik büszkélkedni fog majd azon, milyen nagyjelentőségű dolog az ő „kezőt esókolom“-ja.

ZEMPLEN

politikai hirlap
megjelen minden második napon
és pedig:

kedden, esütörtökön és szombaton este
megelőzve minden más megyei lapot
közöl pontosan és kimerítően
vármegyei, városi, községi ügyeket.

Hirrovatában, törvényszéki, köz-gazdasági, ipar és kereskedelmi rova-taiban a tudósítók egész legiója min-denről pontosan, gyorsan és hűen tudósítja.

Irodalmi, tanügyi és színházi köz-leményeit kitűnő belső dolgozótársai látják el.

A „ZEMPLEN“
előfizetési ára:

egész évre . . . 12 korona.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „

Hirdetések jntányosan felvétetnek.

HIREK.

Prológ
egy újsághoz.

Most, amikor a divat
Ugy alakult nálunk
Hogy mindenhez egy rövid
Prológot csinálunk,

Csábit rá az alkalom
Csábit rá a théma:
S a „Zemplén“-hez prológot
Irok versbe én ma.

Mert végre is, ha egy lap
Mely a közügy öre,
Örvendtes lépést tesz
Pályáján előre,

Kezdetén az új utnak
Amit majdan megtesz
Jelentse be a prológ
A lapunk milyen lesz:

Politikánk színmagyar,
Szabadelvi, bátor,
Nem lázító mint valami
Nagyhangu orátor.

S a mi történet érdekes
Zemplén vármegyében
Fürgé tollu krónikás
Leírja itt szépen.

Akit a mi érdekel
Megleli e lapban
Minden, ami csak *közügy*
Tért talál majd abban.

A törvényszék, a megye
A vidék, a város
Minden dolgát tudatjuk
Jó-e avagy káros.

Ámde komoly kérdések
Mellett tért találunk
Arra, hogy könnyed szellem
Is meglegyen nálunk.

Sok meglepő újítás
Terve van már készen
Érdekes lesz a lapunk
És — modern egészen.

Igy csináljuk a lapot
Lelkesen és bátran
Harcolunk a közügyért
Sok — békés csatában.

Nagyérdemű közönség
Aki munkánk látod
Továbbra is segítsen
A te pártfogásod. Melchior

— Személyi hír. Hadik Béla gróf
főispán tegnap délután a gyorsvonat-tal Budapestre utazott.

Polónyi Elemér sikerei. Nálunk Magyarországon nem úgy van, mint másfelé a fejlettebb kulturállamokban, ahol sovén érzésből a művészet sze-retet rajongásával a művészeket a szü-kebb hazájuk emeli piedesztálra. Nál-unk széles ez országban megforditva szokott ez lenni. Mikor valakit a fő-városunk nagygyá tesz, akkor mi is a dicsérők sorába állunk. De sokszor még akkor sem. Hát ha már így is van, nyugodjunk meg benne, míg jobbra nem fordul a kulturfilozófiánk és örvendjünk most azon, hogy vár-megyénk egyik jeles szülöttje Poló-nyi Elemér zongoraművész az elmúlt héten oly nagy sikerrel hangverseny-zett Budapesten a Royal nagytermé-ben, amelylyel egyszerre az elismert igazi művésznagyságok soraiba emel-kedett. Az országos lapok kivétel nélkül az elragadtatás hangján írnak a művészte megnövekedéséről. A magyar Sauer-nek mondják. Önálló hangversenyének értékét a saját pom-pás szerzeményeinek dicséretével csak még jobban kiemelik. Fővárosi tudó-sítónk írja, hogy különösen amióta

Polónyi a Nemzeti Zenede jeles tanára, a főiri körök figyelme még fokozottabb mértékben kíséri a művészt aki hangversenye előtt gróf Zichy Jenő pazar pompájú estélyén, ahol a főiri világ erémje volt jelen, a főváros előkelő művészei társaságában is közreműködött. *Wlassics* miniszter elismeréssel dicsérte fejlődését, *Apponyi* Albert gróf őszinte sajnálatát fejezte ki, hogy pénteki bécsi utja miatt nem lehet jelen a művész hangversenyén.

— **Halálozás.** Részvétellel közöljük a következő gyászjelentést: Özv. Vitéz Béláné szül. trencsén-lisza-teplai Liszy Kornélia és fia Béla, özv. Liszy Edéné szeleffarnosi Bodó Anna, Dr. Liszy Viktor és neje Csebi Pogány Mária, özv. Román Jánosné szül. Liszy Emma, valamint a többi rokonság nevében is fájdalmas szívvel jeleotik *Vitéz Béla* nyugalmozott magyar kir. honvéd ezredesnek f. hó 22-én d. u. 6 órakor, életének 56-ik, boldog házasságának 8-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 24-én d. u. 3 órakor római katolikus szertartással a helybeli köztemetőben tetetnek örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig f. hó 25-én reggeli 9 órakor a helybeli plébánia templomban tartatik meg. Sátoraljaujhely, 1902. február 22. A legnemesebb szívű férj és apának legyen örök nyugalma az anyaföldben!

A temetés tegnap délután folyt le nagy részvét mellett impozáns katonai pompával.

— **A villany részvénytársaság közgyűlése.** A sátoraljaujhelyi villanyvilágítási és erőátviteli részvénytársaság e hó 23-ikán délelőtt 10 órakor *Dókus Gyula* elnökle mellett rendezévi közgyűlést tartott. Az alapszabályok értelmében, megválasztásuk ideje lejárván, az igazgatóság elnökkel együtt leköszönt állásáról. A részvénytársaság ismét egyhangú, őszinte bizalommal kérte elnököt állása megtartására, ki azonban, tekintettel nagymérvű hivatalos és humanisztikus egyleteknél való elfoglaltságára kérte leköszönése elfogadását, miután a részvénytársaság egyhangulag id. *Meczner Gyulát* választotta meg elnökéül. Elhatározta a részvénytársaság, hogy az évi 17000 korona tiszta nyereségből nem nyújt osztalékot, hanem ez összeget a tartalékhoz esatolva felhasználja azt a közvilágítás intenzivebb fejlesztésére.

— **A velejteit önkéntes tüzoltó egyesület** mint levelezőnk írja, igen jól sikerült zártkörű táncmulatságot rendezett *Argyelán Miklós* egyesületi alelnök vezetésével, élén a buzgó rendezőségnek, mely a siker érdekében minden lehető elkövetett. Az erkölcsi siker mellett az anyagi is felülmúlta a várakozást, amelyről a nyilvános számadást alelnök és *Matyeczko György* pénztáros a következőkben közlik: Bevétel 317 K., kiadás 110 K. 45 f., maradvány 206 K. 55 f. Jegyeiket megváltották, illetve felülfizettek: *Andrassy Sándor* gróf (Velejte) 100 K., N. N. (Velejte) 65 K., *Pemp Antal* (Szatmár) 10 K., *Demaresek Károly* (Velejte) 10 K., *Ehlert Gyula* (S.-A.-Ujhely) 2 K., *Farkas Dezső*, *Zvolenszky József* (S.-A.-Ujhely) 3—3 K., *Kádár János* (Legenye) 2 K., *Stefancsik József* (B.-Ujlak) 1 K., *Harajda János* (Zemplén) 2 K., *Balogh György* (Gercsely) 2 K., *Princez Armin* (Gercsely) 1 K., *Nagy Ferenc* (S.-A.-Ujhely) 5 K., *Sikolya Atal* (Legenye) 2 K., *Petrik Ede* (Velejte) 1 K., *Matyeczko György* és *Argyelán Miklós* (Velejte) 10—10 K. — Fogadják a nemes szívű adakozók ez uton az egyesület hálás köszönetét.

Vívóakadémia és táncmulatság. *Horváth Lajos* műgyetemi vívómester a „Zempléni vívóegylet” kitérő vívómestere jeles amateur-vívók, vívótanárok, fővárosi vívómesterek közreműködésével az olasz kardvívás, mint sport s mint művészet bemutatására Sátoraljaujhelyben a városi színházban március hó 2-ikán a következő vasárnapon esti fél 8 órától 10 óráig tartó vívóakadémiát rendez, melyet táncmulatság követ. Jegyek előre válthatók a Zempléni vívóegylet helyiségében (Hungária szállóban 5—8 óráig) és aznap este a színházi pénztárnál. Érdekes peceje lesz az estnek, hogy a vívóakadémiát megelőzőleg a főgymnázium tizenkét növendéke iskola kardvívással vívó mérkőzéseket fog bemutatni.

— **Jótekönyvelő mükedvelői előadás.** *Sókut* írja levelezőnk, hogy a község közönsége még a millenárius esztendőben egy 200 koronás alapítványt vetette meg ottan a községi kisdedovó alapját. Azóta gróf *Coudenhove* Henrik nagybirtokos 200 koronányi nemes adományával gyarapította az alapot. Most pedig *Sókut* intelligens ifjúsága buzdult fel a hazafias cél érdekében, a derék példákön lelkesülve elhatározták, hogy váltvetve fogják a millenárius esztendő kimondott ígét megvalósítani. E célból egyik elmúlt szombaton mükedvelői előadással egybekötött táncvigalmat rendeztek. Színre került *Köcski Gábor* *Garde-Dame* című egyfelvonásos bohózata. Tekintettel arra, hogy ez az előadás volt a sókúti mükedvelők első debütje, a siker szépnek mondható. Előadás után szép hölgyek által rendezett pompás lakomán mulatott a közönség. Ezután pedig tánc volt kivilágos-kivirradtig. A talp alá való *Balog Gyula* varannói cigány húzta. A jelen volt díszes hölgyközönség névsorát tudósítónk a következőkben állította össze. *Asszonyok*: *Boreczky Jánosné*, *Czirbusz Mihályné*, *Dziállás Ernőné*, *Demjanovits Antalné*, *Ghlyányi Lajosné*, *Kovácsy Gyuláné*, *Klauzer Emilné*, *Koriavszky Júlia*, *Máthé Lajosné*, *Mandel Rezsőné*. — *Leányok*: *Bogovich Anna*, *Boreczki Gizike*, *Czirbusz Gizi*, *Kovarszky Eugenia*, *Lörincz Mariska*, *Mandel Szeréna*, *Szlinesák Róza*, *Vargovits Emma*, *Vargovits Vilma*, *Zseltvay Ida*. A Jelen voltak közül a következők adományoztak a jótekönyvelőre: *Bogariich Anna* 2 kor. *Boreczky János* 4 kor. *Csési Hermann* 6 kor. *Czirbusz László* 4 kor. *Dziállás Ernő* 12 kor. *Dr. Friedmann Vilmos* 5 kor. *Füzesséry Pál* 5 kor. *Gaal Sándor* 7 kor. *Ghillyányi Lajos* 7 kor. *Horgonyi József* 5 kor. *Homlokos Emil* 2 kor. *Hritz János* 2 kor. ifj.: *Hobek János* 3 kor. *Klauser Emil* 5 kor. *Kovácsi Gyula* 12 kor. *Lamgel Nándor* 5 kor. *Mandel Rndolf* 10 kor. *Máthé Lajos* 4 kor. *Pribulla György* 6 kor. *Salgó Sándor* 2 kor. *Strasser Antal* 2 kor. *Dr. Schütz Nándor* 11 kor. *Werner Gyula* 20 kor. *Zseltvay Ida* 2 kor. *X. Y.* 9 kor. összesen 158 kor. melyből levonva a felmerült 104 korona kiadást marad tiszta jövedelem 54 korona, mely összeg *Dr. Schütz Nándor* kanonok esperes lelkész és *Kovácsy Gyula* ev. lelkész sókúti lakosoknak a kisdedovó alaphoz leendő esatolás végett átadatott. Ezen összeggel a kisdedovó alapja meghaladja a 600 koronát.

— **Halál a Tiszában.** Tokajból írja levelezőnk: A mult pénteken *Vágó Mihály* öreg halász s hajós át akart szállítani egy házaspárt a Bodrogon egy rozzant ladikkal a várba. A hasadékokon a ladik csakhamar telni kezdett vízzel, a házaspár ijedt mozulataira a csónak felborult s mind a hárman bezuhantak az áradó folyóba. Az összefogódzott „utasokat” habár a közelben levő dereglye alatt átmentek, — csakhamar kifogták, az öreg *Vágó* azonban ladikostól együtt, a melybe fogódzott a dereglye alá került, a honnan holtan huzták ki, — még akkor is tartotta a ladik oldalát. Vasárnap nagy részvét mellett temették

— **Öngyilkosság.** *Deutsch Manó* fiatal 18 éves nyomdászsegéd, *Deutsch Ignác* sátoraljaujhelyi kávé fia, tegnap délután szülei lakásán szívenlőtte magát és szörnyet halt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Nyilvános nyugta** a sátoraljaujhelyi izr. népkonyha részére tett kegyes adakozásokról: *Haas Lipótné* 4 kor., *Fuchs Jenőné* 10 kor., *Guttman Mórné* (B.-Szerdahely) 6³/₄ kilo lekvár, ³/₄ kilo mák, *Roth Vilmosné* 5 kor., *Zinner Henrikné* 3 k. liszt, 1 kilo szappan, *Roth Józsefné* 4 k., *Roth Adolfné* (Szerdahely) 1 zsák liszt, *Grünbaum Simonné* 4 kor., *Grünbaum Márkné* 5 kilo liszt, 3 kilo rizs, 3 kilo griz, 3 kilo borsó, 3 kilo gersli, *Markovits Miksáné* 3 zsák krumpli, *Davidovits Adolfné* egy ingyen ebéd, *dr. Haas Bernátné* 4 kor., *Haas Adolfné* 5 k., *dr. Rosenberg Bernátné* 2 kor., *Vesseli Mórné* 20 fej káposzta, 26 cs. söldség, özv. *Gáborné* 1 kor., *Rübner Hermanné* 4 kor., *Reichard Mórné* 4 kor., *Roth Vilmosné* 10 kilo liszt, 25 tojás, 2 k. rizs, *Guttman Izraelné* 5 kilo só, 5 k. rizs, 5 kilo liszt, 25 kilo kenyérliszt, *Klein Jakab* 280 db. sütemény, *Perstein Józsefné* 10 kor., *Reichard Gyuláné* egy ebéd fejében 10 kor., *dr. Rosenthal Sándorné* 3 kor., *Blumenfeld Adolfné* 4 kor., *A Zempléni megyei termény és hitelbank Kellner József* koszorúja megváltása címen adott összegből 10 kor., *Weinberger Dávidné* (Imreg) 20 korona, *Glück Samuné* 5 kilo só, 5 kilo kása, 5 kilo griz, 5 kilo rizs s vegyes fűszer, *Markovits Miksáné* 20 liter bab, *Davidovits Adolfné* 2 zsák krumpli, *Ligeti Ignátné* 18 kilo buza liszt, *Roth Józsefné* 5 k. rizs, 5 k. griz, 5 k. kukoricagriz, 5 k. gersli, 5 k. köleskása, 5 k. borsó, *Grün Bernátné* *Kázmér* 2 zsák krumpli, 40 k. liszt, 12 l. bab. *Zinner Henrikné* 1 zsák krumpli, 12 font liszt, 1 koszoru hagyma, *Friedmann Terézia* Czeke, 3 zsák krumpli, 1 véka bab, *Landemann Miksáné* 5 kor. — Fogadják a nemes szívű adakozók az egylet hálás köszönetét. Sátoraljaujhely, 1902. febr. 22. Az elnökség.

— **Fölvívjuk** olvasóink b. figyelmét lapunk mai számának hirdései rovatában foglalt *Stieglicz és Ungár* hirdetéser. — Nevezett cég ugyanis *Zinner Adolf* helybeli jönevű kereskedő-céget bízta meg jöminőségű vászongyártmányainak egyedüli eladásával.

SZÍNHÁZ.

** **A színügyi bizottság** vasárnapon e hó huszonharmadikán délelőtt *Dókus Gyula* elnökle mellett ülést tartott, amelyen tekintettel arra, hogy az elmúlt téli szezon csónka volta a közönség igényeit különben sem elégitette ki, *Komjáthy János*nak a debreczeni színház igazgatójának kérvényét tárgyalva, javasolja a város tanácsának, hogy a kérvényező igazgatónak ez év május hó 10-étől 3—5 hétre terjedő időnyre a színházat adja ki. Egyidejűleg kiküldötte a bizottság *dr. Hornyay Béla*, *Kincsesy Péter* és *Ehlert Gyula* tagokat, hogy a jövő téli színházi időny leghelyesebb megoldása érdekében tárgyalásba lépjenek *Bezerédy* miniszteri tanácsossal, a belügyminiszterium színügyi osztályának vezetőjével és *Festetich Andor* gróffal, az országos színészeti felügyelővel. A bizottság említett tagjai e célból tegnap Budapestre utaztak.

** **Színész-növendékek** Sátoraljaujhelyben. Ugy értesülünk, hogy a Rákosi-sziniiskola női és férfi tagjaiból alakult jeles kis társulat virágvasárnap után előadásokat fog rendezni az ország több városában. Szó van arról, hogy a társulat egy szombati és vasárnapi előadásra április havában Sátoraljaujhelyre is lerándul.

IRODALOM.

Ifjusági önképzőkör. Nem teljesítünk vele fölösleges munkát, ha az eddig egyetlen sátoraljaujhelyi irodalmi körrel, a sátoraljaujhelyi ifjusági önképzőkörrel, annak müködésével és fejlődésével ezentul behatóbban fogunk foglalkozni a nyilvánosság előtt. A mi közéletünk, a mi nemzeti fejlődésünk jövő reményeinek itten, a mi közvetlen közelünkben plántált terméseit kötelességünk gondozni, ápolni és a nyilvános méltatással bennük erőt és lelkesedést fejleszteni. Ezentul hát minden gyűlésük folyamáról rendszeres tudósítást fogunk közölni, amelyek sorozatát az elmúlt szombati ülés referációjával meg is kezdjük. A gyűlés *dr. Hám Sándor* tanár-elnök és ifj. *Bakajsa Andor* ifj. elnök vezetése mellett folyt le. Először bírálat alá került *»Kinyitott a mandulafa«* című költemény. A vers bírálói *Roth Miklós* és *Becske Kálmán* felolvasásra ajánlva a művet, szerzőjét, a kör ügyes poétáját: ifj. *Juhász Jenőt* dicsérik. Ezután *Nátházy Bertalan* és *Huszár László* bírálják a *»Vág«* című földrajzi értekezést. A kör a művet elfogadta, melynek szerzője *Zselinszky Béla*. *Gombos Bertalan* és *Farkas József* tanulóik veszik bírálat alá *»Az emberi nem kora«* című művet. Mindketten dicsérik a szerzőt. Az értekezés szerzője *Hornyák Ferenc*. Ezután *Jablonszky József* Eötvösnek *»Vár és kunyhó«* gyönyörű költeményét szavalta el nagy hatással. *Jonász Emil* és *Zsákay József* bírálati után a kör a szavazatot a jó sikerültnek mondja. Ezután *Huszár László* adta elő *Kisfaludy Károly* *»Almatlan király«* című költeményét. Bíralták *Grünbaum Lajos* és *Hornyák Ferenc*; bírálati után a kör a szavazatot elég jól sikerült jelzővel illeti, ugyszintén ezt a jelzőt kapta *Nyeviczkey Antal Pályi* Ede *»A bünösök oltalma«* versének elszaválásért. Bírálók voltak *Roth Miklós* és *Zombory Albert*, véleményük szerint a szavalo előadásáért *»dicséretes«* jelzőt érdemel. A kör a jó sikerült jelzővel illeti. *Nyeviczkey* után *Dubay István* szavalt. *Gabányi »Bányaszerencsétlenség«* című monológiát adta elő meglepő ügyességgel. *Szilágyi János* és *Zselinszky Béla* bírálati után a kör és vezető-tanár *Gombos Bertalan* véleményét fogadva el, aszavazatot a jó sikerültnek mondja. Végül ifjusági elnök tesz kérdést az iránt, hogy kik szándékoznak a március 15-iki és április 11-iki ünnepélyeken beszédet tartani. Az első ünnepélyre *Gombos Bertalan* jelentkezését fogadták el, a másodikra elnök *Jablonszky Józsefet* jelölte ki. Ezzel a gyűlés véget ért.

TANÜGY.

Báránfelflők a népnevelés egén.

— Falusi történetek. —

Irta: id. Berecz Károly.

Csak a 12 pengőt sajnálja.

Legjobb gyerek volt a Feri az iskolában. Irás, olvasás, számolásban nem volt párja. Öreg, 60 éven felül levő tanítója büszke volt rá. Ki is szette az apja 6 éven át az évi 2, összesen 12 pengőt.

Hanem, minekutánna bevégezte a gyerek az iskolát, jött a — halál. Elvitte a jó fiut. E perctől fogva az öreg tanítónak nem volt maradása a faluban. Az elhalt gyerek apja üldözöbe vette, ahol csak lehetett sértegette. Az elhalt fiát mennél ritkábban emlegette, de annál gyakrabban a — 12 pengő tandíját! Azért, mert az öreg tanító jogosan használta el a pénzt: kellett neki megszerveznie!

»Mire igyunk mán?«

Beállott az őszi esős idő, ember állat fedél alá szorul. A lyányok, legények a fonóba, öreg asszonyok a sutra, a férfiak a korcsmába kerülnek. Ittak is már a bíró tételre, kerülő, kondás, csordás fogadásra, malacfelvára.

gásra,* míg nem végre az italozási jogcím szótárának a „Z” betűjén is túl jutának. De ége a — gége és mintha a gyomorban valami veszett macska kaparászna, olyas valmit érzének az atyafiak. Tanácsot tartottak: mi cimen lehetne egy jó sugárt inni? És kisütötték, hogy: mikor a nagytiszteletű egyház és eskolavizsgáló urak itt jártak, hát az a vékonyabbik vizsgáló ur olyasmit mondott volna, hogy a tiszteletes tanító úr nem jól „tanít” az énekekre a gyerekeket, mert hát hogy nem is lehet, mert a tanító úr hangja rosztól vót, azért jó vóna, ha egy kis áldomást fizetne nekünk — mondának — mindegy, akkor jó lesz minden. És mit gondoltok? Úgy lett minden. Kértek, a tanító ur adott, és hogy ittak, szent lett a béke, mindjárt jól énekeltek a gyerekek is, a tanító ur is!

Mér' nem köszönsz hé?!

Az öreg direktor a s.-i tanítókép-zőben, hirneves paedagogus. Egy kis-csit szigorú, de mikor a keze közé fog egy ifjuembert s aztán négy évig a körme közt tartva tanítónak képesíti: az már azt jelenti, hogy ő a semmi-ből, a hazának egy egészen kész em-bert, egy jó hivatalnokot adott. Ne-gyedévét végezte a fiu, s mindig mon-dogatta: mily nagyszerű elvei vannak az »öreg«-nek, hogy mily szép, ha a néppel jól bánva, a tanító közszere-tetet vivhat ki magának stb. stb.

Egy ízben, a szülei látogatásából az intézetbe visszatérendő, mentében a 12 kilométeres út hosszán sok pórral találkozott. Köszönt vagy tiznek, egy sem fogadta. Elhatározta, hogy ily kör-ülmények közt nem köszön. És jött szemközt nemsokára egy kamasz. Mi-kor elhaladnak egymás mellett, a le-gény visszafordul és rákiált az ifjura: »hát nem köszönsz hé?!« — és hatal-mas füttykösét megsuhogtató a levegő-ben...

Az igazgató ur elveit azért csak tartogassátok fiuk! De az én fiam, — a fenti eset után, — amint elvé-gezte a képzőt s állomást foglalt: az első havi fizetéséből, önvédelemre, egy — revolvert vásárolt.

A bodrogközre jöttem!

A Berti kollega fia, aki papnak készül, kirándult, hogy meglátogassa az apja kollegáját. Olyan jámbor fiú, igazán: az Isten is papnak teremtette.

— Ejnye! öcsém, hát olyan vé-kony pá'cával jön a falun, tanyákon keresztül? Hisz, jó, hogy a tanyasi kutyák rá nem szaladtak.

Ő erre kezembe adja a botot, hát — az csak lerántja a kezemet. Tyhú! mi ez öcsém? mondok. — Vas-bot bátyám, vasbot! És kéjelegve vesz ki a zsebéből egy »boxert«. — Miféle szerszámok ezek öcsém? Hát ezek volnának ama nagy theologusok mennybevívó »kalauzai?«? Vagy tán a csendes tengeri szigetekre, az ember-evő pápuák közé készül — misszionáriusnak?...

— Nem, kedves bátyám a — »Bodrog-köz«-re jöttem.

— Pályázat tanári állásokra. A sárospataki ev. ref. főgimnázium igaz-gatósa két rendes tanári tanszékre hirdet pályázatot, melyre csak ev. ref. vallású pályázók jelentkezhetnek. Az egyik tanszék földrajz-történelmi, vagy földrajz-termesztetrajzi, s a másik sza-badkézi-rajz vagy rajzoló geometria szakasportból, középiskolai tanári ok-levéllal bíró pályázó fog megválasztatni. A tanszékek javadalmazása egyenként 2400 korona törzsfizetés, 600 korona lakáspénz s öt ötödéves korpótlék, melyek közül az első 200, a második, harmadik és negyedik 400, az ötödik pedig 600 koronás. A megválasztottak, ha nőtlenek, 40 korona költőzködési költségre, ha pedig nősek, legfeljebb százhoz korona költőzködési költség meg-térítésére tarthatnak igényt. Pályázati

* Ez a malacfelvágás nem egyéb, mint a közönség előjáróinak azon eljárása, midőn házról-házra menve, összeírják, hogy a ta-vaszon, lábszám szerint hány sertés fog ki járni a közlegelőre?

kérvények, keresztlevél, tanári oklevél s az eddigi működésről szóló bizonyít-ványok csatolása mellett, a tiszáninneri egyházkerület közgyűléséhez címezve, ez évi április hó 10-éig a főgimnázium igazgatóságához nyújtandók be, s a megválasztott tanárok állásukat szék-foglaló értekezéssel szeptember hó 1-én lesznek kötelesek elfoglalni. Okleveles pályázók, vagy megfelelő jelentkezők hiányában a tanszékek ideiglenes mi-nőségű helyettes tanárokkal fognak betölteni akiknek évi fizetése kétezer korona lesz.

— Mi a dadogás és hogyan lehet rajta segíteni? Roboz József igazgató, aki hazánkban annak idején a kor-mány megbízásából szervezte a dadogók és hebegők oktatását és aki most Temesvárot működik, ilyen című fü-zetében érdekes példák idézésével és röviden megmagyarázza azt, hogy mi a dadogás, hogy hogyan kell és lehet a dadogók beszédhibáját orvosolni és főképen hogy hogyan lehet a gyerme-keket úgy nevelni, hogy ne váljanak dadogókká? Szülőknak, nevelőknek és tanároknak oktatásukra, beszédhibák-ban szenvedőknek pedig vigasztalá-sukra ez a hasznos kis könyv, mely most újabb lenyomatban 60 fillérért kapható Temesvárott a »Corvina« könyvkereskedésben és általa az ösz-szes hazai könyvkereskedésekben.

KÖZGAZDASÁG.

A közgazdasági tényezők váro-sunkban.

Irta: Grünbaum Simon.

Sátoraljaiújhely, febr. 22.

Mezőgazdaság, ipar és keresked-lem, Magyarország közgazdaságának három legfontosabb tényezője. Az általános jólét érdekében ezeknek ösz-hangban együtt kell működniök. Mind-egyik tényező oly fontos, kapcsolatuk egymással oly szoros, hogy külön vá-lásuk nélkülül hogy azt az országnak közgazdasági helyzete meg ne érezze, lehetetlen. Ha a három tényezőnek valamelyike nem úgy működik, mint azt a szerves összetartozandóság meg-kívánja, megérzi azt az egész közgaz-dasági helyzet az országban csak azon esetben lehetséges, ha minden közgazdasági tényező hivatásának ele-get tesz, ha mindegyik kötelesség-szerűen működik, és ha egymást ki-egészítik.

Hogy ez a tézis helyes, közgaz-daságunk jelenlegi helyzete feltűnő módon igazolja. A mezőgazdaság ré-góta az egyedüli tényező amely az or-szág lakosságának vagy legalább nagy részének, közvetve és közvetlenül, a megélhetési módot, a jövedelmi for-rást adja meg és amely még most is a másik két közgazdasági tényezőnek, az ipar és kereskedelemnek életető eleme. Hosszu ideig lehetett és volt a mezőgazdaság az államfentartó tényező, most azonban, a változott viszonyok következtében, nincs többé azon hely-zetben hogy egyedül, a többi közgaz-dasági tényező illetve az ipar és keres-kelem támogatása és közreműködése nélkül az legyen. A tengerentúli ver-seny a mezőgazdasági termények és termék árát annyira csökkentette, hogy mezőgazdaságunk jövedelmező-sége lényegesen hanyatlott és helyzete válságos lett. Ezen a változott visz-onyokból támadt következményt, hogy az ország közgazdasági helyzete oly kedvezőtlen lett azért érezzük oly ér-zékenyen, mert iparunk és kereskedel-münk nem fejlődött még annyira, hogy a mezőgazdaságot támogathassák és hogy általuk a helyzet javuljon. Té-nyek igazolják ezt, bizonyítja azon körülmény, hogy külkereskedelmi for-galmunk mérlegének aktivitása mellett a viszonyok mégis nap-nap mellett kedvezőtlenebbek. Kivitelünk, illetve az eladott áruk értéke nagyobb ugyan mint az importált, vásárolt áruk értéke, és mégis szegényedünk. Ennek az az oka, mert az általunk elportált mező-gazdasági terményeken és termékeken

eredményezett haszon melyet termelési kikészítési és munkadíj fejében azokon eredményezünk. aránytalanul kisebb azon haszonnál melyet az importált árucikkek rajtunk nyerne. Mi az el-portált mezőgazdasági termékeken ta-lán 16—40 százalék között váltakozó bruttó jövedelmet érünk el, míg ennek ellenében az importált 400—500 millió értékű iparcikkeken 60—70 de legtöbb esetben száz százalékokon felőli bruttó hasznot fizetünk.

Az egymásközötti árucicserélésnél mi nagy hátrányban vagyunk, mi lé-nyegesen kisebb haszonnal dolgozunk mint eladoink s ez teszi kedvezőtlené helyzetünket.

A kormány méltója ezen az érté-kesítésből eredő hátrányunkat és ezen a bajon segíteni az által törekszik, hogy a hazai ipart támogassa és azt fejleszteni törekedik.

Azért létesített és subvencionál kereskedelmi muzeumot amely által egyes porcikkeinknek a külföldi piacot keresni és teremteni óhajt; azért en-gedélyez iparvállalatoknak subvenciót és adókedvezményt; forcirozza az ipar és partanouci iskolákat, létesített mun-kás közvetítő intézményt, közös mű-helyeket stb. más olyan intézményt, melynek egyedüli célja és hivatása, — ha lassan bár, de fokozatosan, — a hazai ipart fejleszteni. Hogy viruló ki-fejlett ipart gyorsan és hirtelen teremteni nem lehet, az köztudomású dolog, nem kívánhatják és nem várhatjuk tehát a hirtelen és gyors változást e téren már azért sem, mert az iparnak fejlődése és emelkedése az általános műveltség fejlődésével szoros összefüg-gésben van. Sajnálatos azonban, hogy e téren egyáltalában keveset haladunk, sőt a kézmű és kisipar terén hanyat-lunk.

Mivel az általános kedvező köz-gazdasági helyzetet az összesség jóléte adja meg, s az minden egyesnek a jólétéből rekrutáltatik, és mert a köz-gazdaságban az olyan eszmék amelyek az egész országot egyszerre boldogítani célozzák nem érvényesülnek, figyel-mem csak is a helyi viszonyokra ter-jed ki és ezekkel kívánok foglalkozni. Sajnálattal tapasztaljuk hogy városunk-ban is az ipar évek óta nemcsak hogy nem emelkedik, de visszamenőben van.

Ennek oka nem egyedül az álta-lános kedvezőtlen viszonyokban, nem egyedül a fogyasztó közönség közö-nyében, hanem részben iparosaink és kereskedőink némely hibáiban is keresendő. Azon nagy tisztelet mellett melylyel mint kereskedő iparosainkkal szemben viseltetem és azon rokonszenv-mellett melylyel az ipar iránt általában vagyok remélem nem veszik tőlem az egyenes és őszinte kijelentést rosz néven, és kizártnak tartam azt, hogy a teljes tisztelettel tett jóakaratu figyelmzettéseimet félremagyarázzák.

Iparosaink és kereskedőnek egy része tulsokot foglalkozik a politicá-val és ezáltal bizonyos esetekben el-hanyagolják saját ügyöket, amelynek istápolása által azonban legalább olyan jó szolgálatot tennének az országnak mint poltitzálásuk által. Ezt azért tar-tom hibának, mert a politikai nézet eltérés a közgazdasági kérdésekben is érezteti hatását, és a közgazdasági té-nyezők között amelyek az együtt mű-ködésre vannak hivatva és utalva ellen-téteket szül, mert nem tudják politikai meggyőződésüket még az olyan köz-gazdasági kérdésekben sem, melyek a politikai elvhűséggel összefüggésben nincsenek és, különválasztani. Nem-e ennek következménye az, hogy a be-kezdésben említett, a kormány által létesített kedvezményeket iparosaink igénybe nem veszik, azokat igénybe vehetni nem is törekszenek? Vajjon nem-e a politikai ellentétekben tulaj-donítható hogy iparosaink részéről seminemű kezdeményezés arra nézve, hogy miképpen volna lehetséges saját helyzetükön és ezzel kapcsolatban az általános közgazdasági helyzetben is ja-vítani és segíteni nem történik?

A közönség ruhanemű berendezési és gazdasági cikkeken szűkségletét nagy részben a külföldön előállított rész-

ben az országban de más helyett ké-szült áruk által fejezi. Nem volna e lehetséges ezen változtatni, például az által, hogy létesítenének nálunk is mint az egyes más városokban van, egy állandó kiállítás iparcikkekből, illetve egy oly árucarnokot, ahol az itt készült különböző iparcikkek álla-dóan kiállítva legyenek. A vevőközön-ségnek ez által alkalmat nyujtanának meggyőződni arról hogy ide haza is kaphat, szép és tetszetősen kiállított gazdasági és házi szűkségleti cikkeket, előmozdítanak ezáltal a műizlést, és összeköthetnék azt az olyan szövét-kezettel, amely az elhelyezett iparcik-kekre megfelelő olcsó kamat mellett kölcsönt is engedélyezne. Sokat lehetne a helyzetet változtatni, de ahhoz egyetértés szükséges.

Kereskedőink érdekében lett a megrendelések gyűjtését szabályozó törvény alkotva. Vajjon kihasználják-e kereskedőink ennek előnyét a saját maguk érdekében? Határozottan nem! az nem elégséges ha arra ügyelnek, hogy utazó a vevőközönségtől a meg-rendeléseket tőlük elve hódítsa! Arra kell, hogy törekedjenek, hogy a közönség igényei itt olyan izlése-sen és jól kielégítenek, hogy ne legyen arra ráutalva, hogy idegen-ben vásároljon. Azzal a kereskedő manap még nem felett meg hivatásá-nak, ha árut haszonnal árusít. A ke-reskedőnek ma kötelessége az ipart irányítani: vállalkozással az iparost munkával ellátni és őt a fejlődésre buzdítani. Lehetne a közgazdaság te-rén tevékenységet kifejtteni, de ahhoz akarat, kitartás és egyetértés szűksé-ges. Mind a három tényező, a mező-gazdaság, iparkereskedelem van váro-sunkban külön-külön testület által kép-viselve, ezeknek harmonikusok együtt kellene működniök és bizonyos kérdé-seket kiküldöttek által esetről esetre tárgyalniök, akkor jávulna közgazdasá-gunk, kedvezőbbre fordulna mezőgaz-daságunk helyzete is, mely ma mint mondottam egyedül államfentartó té-nyező lenni többé nem képes.

* A Zempléni vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmányára e hó huszonegyedikén délelőtt ülést tartott, amelynek egyik fontos tárgya a Fedák István távozásával megüre-sedett titkári állás betöltése volt. Te-kintettel arra, hogy a pályázat lejá-rati napjáig összesen negyvenhét pá-lyázat érkezett meg, amely tüzetesebb áttekintést és bírálatot igényel, a vá-lasztmány elhatározta, hogy a titkár megválasztását elhalasztja a márciusi közgazdasági bizottsági ülés napjának délutánján tartandó igazgató választ-mányi ülésre.

TÖRVÉNYSZÉK.

Eszküdszéki tárgyalások.

— Saját tudósítónktól. —

Első nap.

Bátoraljaiújhely, febr. 25.

Tegnap hétfőn, e hó huszone-gyedikén kezdődött az idei első es-küdszéki ülészak első tárgyalása. Szándékos emberölés büntetével vá-dolt Oláh József (Harcsa) bűnyűgét tárgyalta az esküdszék. — A tárgya-lást Fornszek Béla kir. tvsz. elnök vezette, szavazó bírák voltak Chanáth Miklós és dr. Kozma Endre törvény-széki bírák. A vádat Sárospataky József alügyész képviselte, vádlottat dr. Fried Lajos ügyvéd védte. Miután az elnök vádlottat személyes viszonyai felől kihallgatta és a főtárgyalás meg-tartása elrendeltetett, kezdetét vette az esküdszék megalakítása.

Rendes esküdtékül kisorsoltat-tak: Lehoczky Miklós, Révi G. Vik-tor, Spóner Sándor, Szinyei Gerzson, Both József, Szerdahelyi Vincze, Ujj István, Csécsy Imre, Bernáth Győző, Benke Pál, Schneider Károly, Cséri Herman; pótesküdték lettek Szirmay Béla és Pavletits György.

Vádlott ezután kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát s a tényállásra

vonatközleg előadta, hogy 6 rossz viszonyban volt Horvát Gábor sértettel, mert utóbbi haragudott rá azért, mert nem akart vele korcsmázní. Vádolt a cselekmény elkövetésének napján a faluból hazetérve, kérte leleségét, hogy adjon neki vacsorát, mire az asszony kérésének eleget tenni nem tudott, mert — a mint mondta — Horvát összetörte azt a fazekat, melyben az étel főtt; vádlott ezután az udvaron lefeküdt, kis idő múlva azonban arra ébredt fel, hogy a kis kutyája ugat egy embert, aki szóltanul feléjük közeledik. Ezután vádlott a kezében levő vasvillával, sértett pedig egy vaslapáttal kölcsönösen egymás felé ütöttek, mely ütések közül a Horvát sértett nem talált, de Horvát a vádlott ütésétől a földre esett. Elnök ezután elébe tartotta vádlottnak, hogy a vizsgálóbíró előtt a maitól eltérő vallomást tett, mert ott azt vallotta, hogy ő és Horvát nagy káromkodás után mentek egymásnak és ezután ütötte meg Horvátot, és pedig azért, mert különben őt ütötte volna le Horvát. Vádolt erre azt a megjegyzést tette, hogy a korábbi, vngyis a vizsgálóbíró előtti vallomása felel meg a valóságnak.

A bizonyítási eljárás során Hovát Juhánna, egy 12 éves kis cigányleány, e helyen szösz szerint nem reprodukálható természetességgel és közvetlenséggel tette vallomását, melynek több, a vádlott vallomásától eltérő részét bátran mondotta a vádlott szemébe, többször ismételve, hogy „kend hazudik!”

A bizonyítási eljárás befejezése után megállapította a bíróság az esküdtekhez intézendő kérdéseket, s miután az ügyész és a védő megtették előterjesztéseiket, az esküdtek — az elnöki rsumé után — visszavonultak tanácskozás végett.

Ezután Szinyei Gerzson, mint az esküdtek főnöke, kihirdette az esküdtszék határozatát, mely vádlottat erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés büntetésében mondta ki bűnösnek.

Ennek a határozatnak alapján a bíróság vádlottat két évi és négy hónapi börtön büntetésre ítélte, a mely büntetésből négy hónapot kitöltöttnek vett vádlott letartóztatása által. Az ítéletben vádlott és a kir. ügyész megnyugodtak, védő azonban semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

A vádlott vizsgálati fogságát fenntartotta az esküdtszék.

Második nap.

Sátoraljajhely, február 25.

Ma délelőtt 9 órakor szándékos emberölés büntetével vádolt Zelenyák Mihályné bűnügye került az esküdtszék elé. A tárgyalást — mint elnök — Wieland Majos kir. tvsz. bír. vezeti, szavazó bírák Hellner Károly és Görömbey Balázs törvényszéki bírák; a vádhatóság képviselőjében Olehváry Dezső kir. alügyész jelent meg, vádlottat dr. Fried Lajos ügyvéd védi.

Esküdtekül pedig kisorsoltattak a következők: Spóner Sándor, Pavletits György, Főző József, Cséri Herman, Róth József, Ujj István, Benke Pál, Péchy Gusztáv, Reichard Gyula, Werner Gyula, Szinyei Gerzson, Róth Mór, Szirmay Béla és Armágyi János, utóbbi két esküdtszék mint pótesküdt.

Vádolt kihallgatása és a bizonyítási eljárás befejezése után az esküdtszék megállapította az esküdtekhez intézendő kérdéseket. A tárgyalás d. e. 11 óra 45 perccor felfüggesztett, annak folytatása d. u. 1/23 órára halasztott, a midőn a vád és védekezésre kerül a sor.

§ Imling Conrad Sátoraljajhelyben.

A sárospataki betétszerkesztők utastitást kértek az igazságügyi ministertől a *pincék telekkönyvezésére* nézve. A miniszter erre a kérdésre vonatkozó adatok gyűjtésével az egész ország területére dr. Imling Konrad, a ministeriumhoz beosztott kir. itélőtáblai tanácselnököt küldötte ki, a ki ebből a megbízatásból kitolyólag e hó 23-án Sátoraljajhelyben időzött és a kir. tvszéki elnök kalauzólása mellett hosszabbban dolgozott a kir. tvszék telekkönyvi hivatalában.

§ Az esküdtszék tárgyalások sorrendje. Az esküdtszék tárgyalások hétfői és keddi napja után sorra kerülnek holnap szerdán e hó 26-ikán halált okozott súlyos testi sértés büntetével vádolt Venglovecz István és tsa bűnügye, — csütörtökön, 27-ikén, szándékos emberölés büntetével vádolt Hudák János bűnügye, — pénteken, 28-án halált okozó súlyos testi sértéssel vádolt Klima András bűnügye és szombaton március hó 1-én, halált okozó

súlyos testi sértéssel vádolt ifj. Harcsár János bűnügye. A tárgyalásokat felváltva Fornszek Béla kir. tvszéki elnök és Wieland Lajos kir. tvszéki bír. mint helyettes esküdtszék elnök vezeti. A Fornszek Béla tanácsában Chanáth Miklós és Kozma Endre. a Wieland Lajos tanácsában Hellner Károly és Görömbey Balázs tvszéki bírák vesznek részt, mint szavazó bírák.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

R. K.-né. *Liberalisak* a nők saját hibáik iránt, *konzervatívok* ezen hibák megtartásában és *radikálisak* saját liberalizmusok és konzervativizmusokkal szemben.

G. *tanítóegyleti tag.* Igen a tanítók a Zemplén előfizetési áraban ezentul is kedvezményben fognak részesülni, a kik részére az évi előfizetési ár, tekintettel a háromszori megjelenés nagyobb postaköltségeire az eddigi 4 korona helyett 6 korona lesz.

Ujságíró. A levelét aláírás nélkül küldte be és így arra érdemlegesen nem válaszolhatunk.

H. S. Vigyázni kell és okosan cselekedni. Ott pedig ahol kell legyen erős és tartás mottójául, hogy a legfőlelmesebb erkölcsbírák az irigyek.

Nem közölhetők. Az örökké nyíló ibolya (költemény) Szemfényvesztő kinos játék (Nagyon ósdi novellikus ize van).

Kiadótulajdonos: **Éhler Gyula.**

Hirdetések.

S.-A.-Ujhely város polgármesterétől.

2208/902. I.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Sátoralja-Ujhely r.-t. város tulajdonát képező országos és állatfelhajtásos heti vásárok helypénz szedési joga a folyó 1902. évi június 1-ső napjától kezdődőleg hat egymásután következő évre versenyárgyalás útján bérbeadtatik.

Az évi bér kikiáltási ára 4500 korona, óvadék a kikiáltási ár 10%-ka.

A versenyárgyalás megtartásának határidejéül folyó évi

márczius hó 7-ik napjának délelőtti 9 óráját a városháza tanács termébe kitűzöm, melyre az érdekelteket azzal hívom meg, hogy a versenyárgyalást megelőzőleg zárt ajánlatok is beadhatók, a melyek azonban csak a szóbeli versenyárgyalás után fognak a tanács jelenlétében felbontatni.

A versenyárgyalási feltételek a kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1902. febr. 19-én.

Székely Elek, polgármester.

S.-A.-Ujhely város polgármesterétől.

2207/902. I.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Sátoralja-Ujhely r. t. város tulajdonát képező köveztvám és a piaczi helypénz szedési jog a folyó 1902. évi június 1-ső napjától kezdődőleg hat egymásután következő évre versenyárgyalás útján bérbeadtatik.

Az évi bér kikiáltási ára 23200 korona, óvadék a kikiáltási ár 10%-ka.

A versenyárgyalás megtartásának határidejéül folyó évi márczius hó 7-ik napjának délelőtti

9 óráját a városháza közgyűlési termébe kitűzöm, melyre az érdekelteket azzal hívom meg, hogy a versenyárgyalást megelőzőleg zárt ajánlatok is beadhatók, a melyek azonban csak a szóbeli versenyárgyalás után fognak a tanács jelenlétében felbontatni.

A versenyárgyalási feltételek a kiadóhivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1902. évi február hó 19-én.

Székely Elek, polgármester.

Bérbeadó lakás.

Sátoralja-Ujhelyben, a Klastrom-utcán lévő lakház, mely áll 5 szoba és mellékhelyiségekből, 4 lóra való istállóból, jégveremből **f. évi április 24-től** bérbeadó. — Értekezhetni özv. **Rátz Kálmánnéval** Sátoralja-Ujhely.

Tk. 183/902. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A varannói kir. járásbíró mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Füzy szül. Propsz Franciska végrehajtatónak Füzy István végrehajtatást szenvedő elleni 148 korona 30 fill. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a varannói kir. járásbíró) területén lévő Vehécz község határában fekvő, a vehéchi 30. sz. tjkvben Á. I. 14-17. sorsz. a. foglalt a. 690. hr. számú 9 hold 832 ölet tevő Csohov dülőben fekvő erdőből, a 780. hrsz. 114 hold 251 ölet tevő Zsár dülőben fekvő erdőből a 709. és 710 hr. sz. 3 hold 523 ölet és 5 hold 1127 ölet tevő Zsár dülőben fekvő két szántóból Füzy István nevén irt 1/2 részre az árverést 1442 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1902. évi április hó 23-ik napján** délelőtti 9 órakor Vehécz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól el adatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 144 kor. 20 fillért bánatpénzül készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi ministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Varannón, a kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1902. évi január hó 18-ik napján.

Dr. Körtvélyesey, kir. jbiró,

Szemorvos

Dr. VAJDA GÉZA MISKOLCZ.

Szöllőkarók eladása.

Van szerencsém a t. szőlőbirtokosok nagybecsű tudomására hozni, hogy jó minőségű 180-as és 2 méteres

szőlőkarókat

olesón bocsájtom áruba.

Szíves megkeresésekre azonnal és készséggel válaszolok.

Tisztelettel

Grünspan Herman, fakereskedő S.-A.-Ujhelyben.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvszék elnökétől. 723/1902. Eln. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésemre bizott s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék s a területéhez tartozó gálszécsi, homonnai, kir.-helmecezi, nagy-mihályi, s.-a.-ujhelyi, szerencsi, sztropkói, tokaji és varannói kir. járásbírók számára szükségelendő könyvkötői munkálatoknak az 1902—1904. évekre leendő biztosítása céljából **folyó év március hó 11-ik napján d. e. 9 órakor** elnöki irodámban írásbeli zártajánlatok mellett árlejtés fog tartatni.

Mindenik kir. járásbírók szükségletére nézve külön-külön ajánlatok is elfogadhatnak. A kiadott munkálatok a megrendeléstől számított 8 nap alatt teljesítendő.

A munkálatok a legelőnyösebbnek bizonyult vállalkozónak akkor fognak oda ítéltetni, ha a vonatkozó szerződést a kassai kir. itélőtáblai Elnök Ur jóváhagyja.

A részletes feltételek elnöki irodámban megtekinthetők.

Felhívom tehát mindazokat, a kik az érintett könyvkötői munkálatokat elvállalni óhajtják, hogy 20 korona bánatpénz letétele mellett zárt írásbeli ajánlataikat a kitűzött határnapiig hozzám adják be.

Sátoralja-Ujhely, 1902. február 17.

Fornszek Béla, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

Hirdetmény.

Alulírt pénzüzetek ezennel tudomására hozzák betevőiknek, hogy az alulírt intézeteknél elhelyezett betétek után a kamatlábot folyó 1902. évi február hó 22-ik napjától kezdve $\frac{1}{2}$ % -kal leszállítják.

Sátoralja-ujhelyi Takarékpénztár.

S.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet.

Zemplénmegyei keresk., ipar-, termény- és hitelbank.

S.-a.-ujhelyi Népbank mint takarékpénztár.

Központi takarékpénztár mint részvénytársaság.

Gömbölyű tölgy szőlőkarók

2 méter hosszúságban:

I-ső rendű hegyezett . . . . . ezre 44 kor.
I-ső rendű hegyezetlen . . . . . ezre 40 kor.
II-od rendű hegyezetlen kihányás . . . ezre 30 kor.

Az első rendűek 3—4—5—6—7 centm. vastagok a vékonyabb végükön. — A másodrendűek pedig $1\frac{1}{2}$, $1\frac{1}{4}$ —2—2 $\frac{1}{4}$ —2 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{3}{4}$ —3 centm. vastagok szűtén a vékonyabb végükön. — A karók szárazak és szépek.

Megrendelhető:

Hosszufalussy Andornál

Borsod-Nyéken.

Az árak a putnoki állomáson kocsiba rakva értendők.

Eladó bikák.

Tüdőgümőkór (tuberkulozis) ellen beoltott, **telivér simenthali** faj apától származó, 4 darab szép, jól fejlett bika eladó: **Wiczmány Ödön** butkai gazdaságában. — A bikák közül a legidősebb 20 hónapos, a legfiatalabb 14 hónapos.

1328/902. polg. szám.

Hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék felszólítja mindazokat, akik dr. Kovaliczky Elek volt homonnai, jelenleg s.-a.-ujhelyi kir. közjegyzőnek a homonnai kir. köz-

jegyzői állásra vonatkozó biztosítása, a mely a Pesti magyar kereskedelmi bank 1194 és 1195. számú egyenként 500 frt névértékű $4\frac{1}{2}$ %-os községi kötvényeiből valamint a 49528. sz. 1000 frt névértékű magyar regále kártalanítási kötvényből, és szelvényeiből, valamint a 49,528. számú 1000 frt névértékű magyar regále kártalanítási kötvényből és szelvényeiből áll, az 1886. évi VII. t.-cz. 40. §-ánál fogva törvényes záloggal bírnak, hogy követeléseiket három hó alatt jelentsék be, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a kir. törvényszék kiadása iránt intézkedni.

S.-A.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknek 1902. február 4-én tartott üléséről.

Gedeon,
jegyző.

Fornszek,
elnök.

Alapított
az 1864-ik évben.

MALÁRTSIK GYÖRGY

Alapított
az 1864-ik évben.

fűszer-, bor-, csemege-, ásványviz- és magkereskedése

Sátoralja-Ujhely, főtér 5. szám.

A közeledő tavaszi idény alkalmával van szerencsém ajánlani a magy. kir. vető-mag-vizsgáló állomás által aranka mentesre hivatalosan plombozott magyar és francia láczerka, lóhere vagy vereshere magot. Direkt importált eredeti Oedlinburgi, Oberndorfi, Mamuth Bucok és tarló-répa magvakat, angol és skót fűmagvakat.

Konyhakerti magvakat u. m. cukor-, velő és kifejtő borsók, bokor és karó babfajok, ezékla, dinnye, hagyma, káposzta, kalaráb, petrezselem, sárgarépa, saláta stb. stb. **Virágmagvakat** nagy választékban.

Raktáromon lévő mindennemű magvaim tisztaságáért és csiraképességéért szavatolok.

Ajánlok továbbá fontos gazdasági czikkeket, mint elsőrendű kékkövet, szép fehér raffia háncsot, szőlő taposó zsákot különféle nagyságban, carbolsavat, carbolport, első minőségű kék kocsikenőcsöt, vaselint, vaselin bőrkenőcsöt, gépolajat, bakuolajat, vékony és vastag terpentint, lenolajat, kenezét, (firnis) halzsír, lószerszám mázt, bőrfestő lakkot, aszfalt lakkot, (vas lakk) copál lakkot, több hárneves gyár padló és parquetlakk festékeit, mindennemű falfestéket, porfestéket, kész, olajba tört festékeket,

Az összes itt felsorolt és egyéb czikkeimre vonatkozó árjegyzékeket kívánatára megküldöm.

Magamat szives pártfogásába ajánlva vagyok

teljes tisztelettel

Malártsik György

fűszer-, bor-, csemege-, ásványviz- és magkereskedése
Sátoralja-Ujhely.

Friss és jó árak.

Előnyös árak.

Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendeléseket bérmentve küldöm.

Helybeli megrendeléseket házhoz szállítok.

Az általánosan a legjobb- és legmegbízhatóbbnak ismert **eredeti erfurti** konyhakerti veteménymagvak raktára.

Eredeti oberndorfi (burgundi) **takarmány répmagvak.**

KÁVÉK:

Finom Cuba-kávé kilója	1.20
Finomabb „ „	1.60
Legfinomabb „ „	2.—
„ Ceylon	2.15
„ Cuba gyöngy	2.—
„ Ceylon „	2.—
„ Mocca	2.15
„ Arany Jáva	2.15

Mindennemü
bel- és külföldi
gyógy- és ásványvizek
nagy raktára!

Legjobb minőségű
Magyar Cognac.
Valódi Martell Cognac

BOROK:

Finom asztali literje	— .30
„ kövesdi „	— .36
1889. Szamorodni „	1.60
„ „ 1 üveg	— .90
Asszu 3 puttonos	2.—
„ 5 „	2.50
Valódi egri gyógybor l.	1.20
„ „ „ 1/2 l.	— .60

Déli gyümölcsök:

Malaga szőlő kilója	1.20
Princess mandola „	1.40
Francia datolya „	1.25
Mogyoró hosszú „	— .25
„ gömbölyü „	— .48
„ feltörve	— .70
Mandola kil. 1.—	—
kézzel válog. 1.40	—

TEA-SÜTEMÉNYEK.
OROSZ ÉS KINAI TEÁK. —
SAJTOK.

Húsáruk.
Naponta friss
Kassai virtsli.
„ szalvaladé.
„ főtt sódar.
Prágai főtt sódar.
Debreceni paprikás szalona
Kolozsvári szalona.
Császárs hús.
Vegyes felvágott.

PEZSGŐK.

Magyar francia palaczkja	1.50, 2.—, 2.50
Törley Talisman	2.50
Louis François	2.50
Aubertin francia	4.—
G. H. Mumm	6.—

HALAK.

Balaton fogas
kristály kocsonyában
Garda aspikban és sültve.
Sardinia, pisztráng.
Ostseehering, Auchovis.
Oroszhalak stb.

MINDENNEMÜ VIRÁGMAGVAK.
Továbbá: a magy. kir. vetőmagvizsgáló állomás által hivatalosan megvizsgált

arankamentes luczerna és lóheremagvak.

BILANOVITS P. ÉS TÁRSA
fűszer-, csemege-, bor- és felvágottak üzlete
SATORALJA-UJHELY, (Fő- és korona-utca sarkán.)

Expeditor-leányt

a lapok expedálásához azonnal fölveszünk.

➔ Ajánkozhatni lehet kiadóhivatalunkban. ➔

Első zemplén-megyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben.

Bútorokat

vásárolni szándékozó n. é. közönséget van szerencsém meghívni a „Vörös ökör“ épületében a földszinten és az emeleten **nyolcz teremben** kényelmesen berendezett

BUTORRAKTÁRAIM

szíves megtekintésére, hol is hazai gyártmányu **barok, ó-német** és egyéb másnemü stilszerű butorok a legkényesebb izlésnek is teljesen megfelelőleg, csinos és izlésteljés kivitelben kaphatók.

Egyben van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy bevásárlásaimból haza érkeve, a nagyon előnyösen tett vásárlásaim és a tulhalmazott árukészletem miatt raktáron lévő mindennemü butorokat tetemesen **leszállított olcsó árban** adom. Miért is kérem b. látogatásukat s ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

Kiváló tisztelettel
WILHELM HENRIK.

Sátoralja-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén“ könyvnyomtató intézetében.

Lokomobil fűtő

államilag vizsgázott és tanult kovács jelentkezhet
FROST és RING gőzfűrészetében
Papina u. p. Nagy-Kemence (Homonna mellett.)

Zinner Adolf céget

Sátoralja-Ujhelyben
biztuk meg fehérnemü-gyártmányaink egyedüli árusításával. Ugyanitt finom női fehérnemüink ujdonságait, különösen pedig úgy egyszerű, mint leggazdagabb kiállításu

menyasszonyi kolengyékét

megszabott, eredeti árainkban adunk el és azokra megrendeléseket elfogadunk.

Midőn ezt becses tudomására hozzuk, fogadja egy szersmind őszinte köszönetünket bizalmáért, melylyel minket megtisztelni méltóztatott és kérjük, hogy azt a velünk összeköttetésben álló, fentemlített m. t. cégére is kiterjeszteni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel
Stieglitz és Ungar
Budapest és Bécs.